TEKNİK GÜÇ

48
15 Haziran 1974

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİNİN YAYIN ORGANIDIR

Gazetemiz Teknik - Güç bu sayısıyla iki yaşını doldurdu. Görevini bu güne dek sürdürmeye çalışan gazetemiz, üyelerin etkin desteği ile daha da güçlenecek ve istenen yapıya kavuşacaktır.

İkinci yaşımız dolayısıyle üyelerden gelen görüş ve eleştirileri 13. sayfada bulacaksınız..

❶ Yan ödemeler için çalışmalar sürdürülüyor

❷ 1 Temmuz 1974 den önce çıkarılacak kararname ile iş güçlüğü, iş riski ve teminindeki güçlük zamları yeni esaslara bağlanacak

YAN ÖDEMELER YETERLİ OLMALI!

Odamız İstanbul Şubesi eski yönetim kurulu üyesi ve eski başkanlarından İnş. Y. Müh. Erol Ünal arkadaşımız Belediye Meclisi Birinci Başkanlığına seçildi. Topluluğumuzca sevinç uyandıran bu olayı duyurur Teknik - Güç adına yeni görevinde başarılar dileriz.

Ankara — Devlet memurları hakkındaki 12 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname, kamu kesiminde çalışan teknik personelin sorunlarını yeniden günün konusu yaptı. Bazı hükûmet yetkililerinin, teknik personelin yurt kalkınmasındaki önemine değinen konuşmaları basında yer aldı. Çıkarılan kararname ile, teknik personelin maddî ve manevî bakımlardan tatmin edildiği belirtildi.

Bu nasıl olmuştu? Kararname resmî gazetede yayınlanıp yürürlüğe girdikten sonra, İnşaat Mühendisleri Odasınca kamu kesiminde çalışan üyelerle bir toplantı yapılmış ve kamu kesiminde çalışan teknik personelin bazı bakımlardan endişeli olduğu saptanmıştı. Bir kere, bu kararname gereğince yapılacak ödemelere 1 Mart 1975 tarihinden itibaren başlanacaktı. Sonra, 1974 Malî Yılı Bütçe Kanunu'nun 38 inci maddesiyle personele ödenen iş güçlüğü, iş riski ve teminindeki güçlük zamları 800, 400 ve 1.400 lira olarak sınırlandırılmıştı. Ancak, Kararname üzerinde yapılan incelemeler sonucunda geçici 4 üncü maddesinin bu endişeleri giderecek bir uygulamaya olanak verdiği görülmüştü.

Geçici 4 üncü Madde

İş güçlüğü, iş riski ve teminindeki güçlük zamları, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na 1327 sayılı Kanunun 71 inci maddesiyle getirilen ve 8 sayılı Kararname ile değiştirilen Ek Maddede yer alıyordu. 12 sayılı Kararname'nin Geçici 4 üncü Maddesiyle bu Ek Madde'nin 1 Mart 1975 tarihine kadar uygulanmayacağı hükme bağlanmıştı. Bu tarihe kadar,

(Devamı sahife 9 da)

TÜTED GENEL KONGRESİ YAPILDI

TÜTED ikinci olağan genel kurulu 16 haziran günü Ankara'da toplandı.

İstanbul, Ankara, İzmir delegelerinin geniş ilgisiyle sürdürülen çalışmalarda, özellikle teknik elemanların mühendis mimar, tekniker, teknisyen ayrımı yapılmaksızın işçi statüsü içinde birleşmeleri üzerinde duruldu. Teknik elemanların sorunlarına köklü çözümlerin ancak sendikalaşma, toplu sözleşme ve grev haklarını tanıyan bir «Teknik Eleman İş Kanunu» ile getirilebileceği belirtildi.

Yapılan seçimler sonunda Yönetim Kuruluna: İlhan Baysal, Aykut Göker, Osman Aybers, Halûk Orhun, Abdullah Aksu seçildiler.

Cavit Savcı, Bekir Özgirgin, Engin Akan: Denetleme Kurulunu; Teoman Öztürk, Cengiz Uras ve İhsan Karababa da Onur Kurulunu oluşturdular.

ORTAK MESLEKÎ DENETİM SORUNU

Ertuğrul TIĞLAY

İnşaat sektörümüz özellikle konut yapımında son on beş yıl içinde oldukça hızlı bir gelişme gösterdi. Bu gelişime endişe ile bakanlar var. Birikmiş fonların doğurgan olmayan yatırımlara harcanmasını bir israf, gelişmekte olan ülkemiz için bir lüks olarak niteleyen bir görüş sahiplerine hak vermemek elde değil.

Ancak kendi insanına, toplumsal güvence duygusunu verememiş bir düzenin; onun bir yaşama garantisi olarak gördüğü konut sahibi olma eğilimine karşı çıkmaya hakkı olup olmadığı da ayrı bir tartışma konusu.

Biz burada genel anlamda inşaat sektörümüzün hastalıklarına değinmek istiyoruz. Ekonomik yapımızda ikinci dereceden bir israfı önlemek ve ortaya çıkan genel problemleri disiplin altına almak bakımından inşaat sektörümüzü kendi içinde tutarlı bir yapıya kavuşturmak konu ile ilgili kesimlere bu arada teknik eleman odalarına düşen önemli bir görev oluyor.

Teknik eleman odalarının yapı üretimi ile ilgili somut çalışmaları son yıllarda uygulanan Ortak Belge Düzeni ile toplumsal bir içerik kazanmıştır. Yapı üretimine ilişkin teknik eleman hizmetlerini Mimarlık - İnşaat Mühendisliği alanında düzene sokmaya çalışan bu uygulamanın çevreden, özellikle inşaatçı kesiminden gördüğü tepkiler, bizlere inşaat sektörümüzdeki temel hastalığın teşhis edilmesinde yardımcı olmuştur.

Bu hastalığı bir tek kelime ile tanımlamak mümkün: BİLİNÇSİZLİK. Demir, çimento, kum, çakıl gibi temel inşaat malzemelerinde spekülatörlerce yaratılan sunî fiyat artışlarına sesini çıkar-

(Devamı 14. sahifede)

AÇIKLIYORUZ!

Artık Soygun Durmalı
Yurtsever Teknik Elemanlar İşten Atılıyorlar

İSKENDERUN DOSYASI

(16. sayfada)

YABANCI PETROL ŞİRKETLERİNİN OYUNLARINI AÇIKLADIK

ULUSAL PETROL POLİTİKASI TAVİZSİZ UYGULANMALI

T.M.M.O.B.'ne bağlı ve enerji sorunuyla ilgili İnşaat, Elektrik, Kimya, Maden ve Petrol Mühendisleri Odaları düzenledikleri ortak basın toplantısında, ATAŞ'da üretimi kısmaya kalkışan yabancı şirketlerin hisselerinin kamulaştırılmasını ve ulusal petrol politikasının kesinlikle uygulanmasını istediler.

T.M.M.O.B'de düzenlenen basın toplantısında 1950'den bu yana uygulanan politika eleştirilerek yabancı güçlerin ekonomik baskı alanından yararlanıp hükûmeti siyasal bunalıma sürüklemek istedikleri açıklandı.

Yurtsever meslek odalarının ulusal değerlerimize sahip çıkışının ve halka dayanan mücadelelerinin somut bir örneği olan bu bildiri ilerici basında da geniş yer buldu.

(Bu bildirinin tam metni 12. sayfada)

CANİLER DERHAL CEZALANDIRILMALI!

Mayıs ayında Hamburg'da yapılan Türk İşçi Cemiyeti Kongresi sırasında MHP rozetli Faşist Komandolar Orman Yüksek Mühendisi Neşet Danış'ı hunharca öldürdüler.

Daha önceki kongrede bir konuşma yapan Danış, konsolosluğun yöneticilerin ve çalışma yetkililerinin tutumlarını eleştirmişti. Bundan sonra kongre ertelenmiş ve ertelenen kongreye, delege olan Neşet Danış alınmak istenmemiş, Türk - İş ve Konsolosluk temsilcilerinin kışkırttığı öne sürülen komandolar tarafından linç edilmiştir.

Almanya'da bütün demokratik kuruluşların tepkilerini doğuran bu iğrenç olay Türkiye'de de gereken yankıyı bulmuş ve gerek basının ilgisi gerek yurtsever teknik eleman odalarının ve T.M.M.O.B.'nin yayınladıkları bildiriler kamu oyunu harekete geçirmiştir. Olay hakkında soruşturma açıldığı, Çalışma Bakanı sayın Önder Sav'ın konuyla bizzat ilgilendiği öğrenilmiştir. İşçi ateşesi merkeze çağırılmış ve Türk-İş ve konsolosluk temsilcisi Karacan da görevinden alınmıştır. Koğuşturmanın sonuna kadar sürdürülmesini ve olayın örtbas edilmemesini bekliyoruz.

YENİ KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRÜ **CELÂLETTİN DURSUN** İLE BİR RÖPORTAJ YAPTIK

(S. 6'da)

—o—

KONUT SORUNU İLE İLGİLİ TOPLANTI

(S. 11'de)

BEYİN GÖÇÜ ÜZERİNE

MEHMET ERHAN
(Jeoloji Yüksek Mühendisi)

Bugün Türk Teknik elemanları ve Bilim adamlarının gerçekten önemli bir *sorunları* var. Bu sorun, Türkiye 1. Teknik Eleman Kurultayında da ortaya serildi. İsimlendirme şu: «Teknoloji ithali ve Beyin göçü.»

Elinden «*beyin*» kaçıran ülke ister Türkiye ister başkası olsun. Kaçıp giden onca değerli beyin yerine yenisini yetiştirebilmek kolay değil. Bir bilim adamının veya bir teknik elemanın yetişmesinin neleri gerektirdiğini bir düşünürsek, meselenin maddî boyutları da serilir önümüze.

Aslında sorun şüphesiz dört boyutlu.

Ne «dışarı gidilmemesi», ne «bu sorunun önlenmesi'ne» ilişikn çağrılar asla yeterli değil ve olmaz. *Temel* halledilmedikçe, sorun *çaresiz* kalmaya mahkûmdur. Temel dediğimiz de şüphesiz ülkemizin *üretim biçimi*. Uygulanan ekonomi - politika.

Ve ülkemizin emperyalizmin güdümünde bir ülke olduğunu, uluslararası kapitalizmin her türlü denetimine açık olduğunu unutursak, soruna asla doğru bir çözüm yolu önermemiz mümkün olmaz.

Demek ki, ülkemizin her sorununda olduğu gibi, burada da talep edilecek ve gerçekleştirilmeye çalışılacak çözüm yolları asla «reformist» değil ama «köklü» nitelikte olmalı.

1. Teknik Eleman Kurultayı, aslında bütünüyle bu öz üzerine bastı. Bu açıdan orada sunulan tebliğler ve tartışmalar tekrar hatırlanmalı. Hatta hatırlamaktan öte, bu konuda daha detaylı mesafeler katetmek de zorunlu.

Şimdi cevap verelim hep birlikte; Türkiye, dünyanın dört bir yanında emperyalist savaşlar çıkartan, dolayısıyla dünya barışını bozan ve dünya ölçüsünde gerginlikleri arttırıcı bir strateji izleyen dünya emperyalist sistemi içinde yer alıyor mu, almıyor mu? Alıyor. Ülkemiz, *bağımsız* bir politika izlemiyor. Haşhaş konusunda ABD'ye «I-ıh» demek izlenen politikayı değiştirmez. Nato içinde değil miyiz? Nato'nun güney çemberinin orta halkasında, en güvenilir bir kale rolüne inandırılmış mıyız, üstlendirilmiş miyiz? Dünya ölçüsünde ortaya çıkan *önemli* meselelerde «he!» dediğimiz fikirlerin hangisi bugüne kadar ABD nin izlediği strajiye aykırı olmuştur?

Yok. Aslında bu «bağımsızlık» meselesi gerçekten her daim sorulacak ve sorgulanacak bir sorundur, ta ki gerçekten tam bağımsız bir ülke haline gelinceye dek...

Ama bakınız bu bağımlılık ülkemize nelere mal olmaktadır..

Türkiye 1. Teknik Eleman Kurultayında sunulan konuyla ilgili tebliğde, tüm Türk Mimar ve Mühendislerimizin %65'inin yurt dışında, yabancı ülkelerde çalışmak istediği; 971 Eylülünde yapılan bir ankete dayandırılarak açıklanmıştı. Bunun yanısıra Türkiye Ticaret ve Sanayi Odalarının 1973'e ait *Ekonomik Rapor*'undan ise ülkemizdeki her 10 bilim-teknik elemandan birinin dışarıda çalıştığını öğreniyoruz. Hele örneğin doktorlarımızın %20 sinden fazlası, bugün yabancı ülkelerde, çoğunlukla da ABD'de çalışmaktadırlar.

Bir an ülkemizi bırakıp, Batı Avrupa'ya bakalım. Orada da durum aynı. Orada da her yıl binlerce bilim adamı ve teknik eleman ABD'ye göç etmekte. Batı Avrupa kendi teknolojik gereksimi içinde doğan bu boşluğu ise az gelişmiş ülkelerden kapatmaya çalışmaktadır. *Döngü* budur ve bu «cycle» ın neler yarattığının da tahmini pek zor değildir.

Meselâ İngiltere, her 100 bilim adamı ve teknik elemanının 10'unu doğrudan ABD'ye kaptırmaktadır. Diğer AET ülkelerindeki bu oran ortalama %15'e yükselmektedir. Batı Avrupa, sadece 1948'den - 1968'e kadar geçen 20 yıl içinde 100.000'i aşkın bilim adamı ve teknik elemanını ABD'ye kaptırmıştır. Ülkemizden bugüne kadar ne kadar bilim adamı ve teknik elemanın yabancı ülkelerin kalkınmalarına yerinde hizmet etmek için göçtüğüne dair kesin rakkam veren bir kaynağa rastlıyamadık. Ama görünüyor ki, söz konusu edilen «Beyin Göçü», uluslararası bir olgudur.

Ve mekanizma karmaşık değil, basittir.

İlkin şunu bilmek lâzımdır ki, emperyalist ülkeler arasında süregiden uluslararası rekabette ABD tekelleri üstün bir durumdadırlar, başka bir deyişle ABD, emperyalist sistemin *lideridir*. Daha başka bir yazının konusu olacak sermaye (para) yoğunlaşması ve birleşmesi olayında ABD nin göreli olarak çok fazla mesafe önde gitmesi nedeniyle oluşagelmiş büyük ve güçlü işletmeleri yanısıra, sahip olduğu ve gittikçe gelişen teknolojik liderliğin kazandırdığı yüksek verimlilik düzeyi *ABD tekellerine* emperyalist sistemin liderliğini sunan etkenlerdir. Dolayısiyle ABD, sağladığı yüksek ücrete *rağmen*, birim başına düşük maliyet fiyatı elde edebilmektedir.

Buradaki somut durumun sebepsonuç ilişkisinin açılımına gelince; ABD eğitime fazla para harcamaz. O, beyin göçüne uğrayan ülkelerin *eğitim sermayesini* kullanır ve bütün çabasını lâboratuvar ve araştırma merkezlerinin açılmasına harcar. Dünyanın dört bir yanında yetişen ünlü bilim adamlarına ve teknik elemanlara, doktorlara yüksek ödeme, elverişli araştırma olanakları sağlayarak yarattığı beyin göçü (ithali) (akını)nı yine aynı yollarla devam ettirir ve hatta çoğaltmaya bakar.

Ve bilir misiniz ki 962-68 arasında. ki altı yılda ABD'nin Gayri Safi Millî Hasılasının artışının sabit fiyatlarla %50 si, kendine göç eden beyinlerle sağladığı teknolojik ilerlemeyle ilgilidir?

Beyin Göçü sorununun gerçekten uluslararası sermayenin dünya ölçüsündeki stratejisi sonucu olduğu açıktır.

Ve Türkiye.. Bu mekanizma içinde, bu çarklar içinde nasıl «çağdaş medeniyet seviyesine erişmek» hayalleri ile *avutulmaya* çalışılır?

Emperyalist Batı Avrupa bile bu «*cycle*» ı, bu «*döngü*» yü bozamamaktadır. Ve zaten ABD sermayesiyle bütünleşmiş Avrupalı uluslararası dev tekeller yönetiminin ekonomi politikaları da ABD stratejisinden *bağımsız* değildir, olamaz. Ve her 100 teknik ve bilimsel beyin yetiştirip 10-15 tanesini ABD ye kaçırmakla *devletin* (ve aslında toplumun) uğradığı milyonlarca sterlin, mark ya da frank'lık «eğitim giderine» omuz silkerek, açıklarını az gelişmişlerin bilimsel-teknik alanda çok gelişmiş beyinleriyle kapatmaya çalışır, bu döngüyü devam ettirirler.

Ve Türkiye;

Uğradığı %10 luk bir kaybın Batı Avrupaya göre aslında çok daha ağır olan ceremesini çeker ve çeker.

Gidebilen, bu olanağı bu düzen içinde elde edebilen gider ve geri kalanların da %65'i gönüllerinde hep göçmeyi yaşatarak ve buna *zorlanarak* kahır içinde bir yaşama terkedilirler ve bu kez de başka bir *göçme* ile, biterler...

DİL ÜZERİNE

ENİS ÜSER

Geçenlerde bir iktisatçı ile uzun bir tartışma fırsatı bulduk. Kendisi önemli bir kitabın çevirisi ile uğraşıyordu. O kadar etkilenmişti ki çabasından, zaten çok zengin olan duygu dünyası kaynayıp duruyordu; hem böyle bir eseri Türk okuyucularına sunacak, hem de onu yedinci kere okuma fırsatı bulacaktı.

Kitap gerçekten, konusu içinde en önemli çalışmalardan biri olarak nitelenmektedir; Azgelişmişlik olgusunu açıklamak üzere Marksist yöntem ile ve bol miklarda tarihsel olay incelenerek kaleme alınmış bir kitap. Eğer tercümesi tamamlanabilir ve yayımlanma fırsatı bulabilirse Türk kültür hayatı önemli bir eser kazanmış olacaktır.

Tartışmanın bir yerinde söz mühendis kökenli iktisatçılara geldi. Aynı zamanda şiir de yazan tanışım iktisatçı olmanın sanatçı bir niteliği geerktirdiğini belirterek tarih boyunca en kötü iktisatçıların mühendis kökenden gelenler arasından çıktığını söyledi. Bu iddiasını kanıtlamak için çeşitli örnekler vermek istedi, ancak aklımda en ünlülerinden olduğu için Alfred Marshall kaldı. Bunlar arasında bazı Türk olanlar da bulunuyordu.

O sıra pek önemsememiştik bu sözleri; daha önce de başka iktisatçıların bazı kişilerin şahsında somutlaşan **anti-mühendis** tutumları olmuştu. Günlük kargaşa içinde kişisel ilişkilerin sonucudur diye düşünüp geçmiştik. Ancak Ulaşım Kongresinde otomotive sanayiinin temsilcilerinden birinin tebliğlere yaptığı eleştirileri dinleyince başka türlü bir değerlendirme gereğini duyduk. Örnekleri pek çoğaltılabilecek günlük yaşantımızın bu yanlışları -veya bilinçli tutumları- temelde bir dil sorunuydu. Bu sorun kimi zaman bir bilgisizliğin, kimi zaman da bazı taktiklerin sonucu olarak ortaya çıkıyordu.

Niçin eleştiriyorlardı ekonomistler mühendis kökenli iktisatçıları? İçlerinden tanıma fırsatı bulduğumuz bazılarında açıkça görülen eksiklik bu mühendislerin iktisatçı olduktan sonra da mühendislik dilini kullanmaya devam etmeleridir. Nitekim bildiğimiz kadarıyle, otomotive sanayiinin adı geçen kongredeki temsilcisi de aslen bir makine mühendisi idi.

Mesleklerde ve dolayısıyle bilimlerde ihtisaslaşmanın kompartmanlaşmaya varacak derecede birbirinden ayrıldığı 19. yüzyılın insanlığın bugününe getirdiği bu dil sorunu kaynağını her özel bilim alanının (Matematik, Fizik, Coğrafya, Sosyoloji, İktisat v.b.) kendisine ait bir «dil sistemi» geliştirmesinde bulmaktadır. Bu geliştirilen dil sistemlerinin çoğunun elemanları kısmen günlük dilden, kısmen de günlük dilin dışından gelmektedir. Her bir dil sistemi, kendi yapısının sonucu olarak, dile getirdiği bilgilere «deney - gözlem» öncesi bir şekil veren kavram çerçevesi oluşturmaktadır. Ve bu kavram çerçevesini oluşturan elemanlar da çeşitli derecede soyutlamalar halinde bir hiyerarşi oluştururlar.

Bilimlerin geliştirdiği diller (formalize diller) üçe ayrılmaktadır. Yorumlanmamış, tam yorumlanmış ve yarı yorumlanmış formalize diller. Bunlardan birincisi içeriksiz olduğu halde diğeri aksine tam içeriklidir.

Hal böyle olunca bir mühendisin kendi fizik dilinin kavramlarıyle sosyal olaylara eğilmesinin sonucu fiyasko ile veya birtakım kaba sonuçlarla neticeleniyor. Matematik dili bile farklı olaylar için farklı şekilde kullanıldığı halde, mühendislikte kullanılan bir formülün sürekli bir sosyal olay için kullanıldığına kaç defa şahit olmuşuzdur. Maksim Gorki'nin anılarında, bir matematik öğrencisinin tanrının varlığını matematikle ispatlamaya çalışmasını anımsıyor insan burada ister istemez.

Dediğimiz gibi sorun her zaman iyi niyetli mühendisler tarafından yaratılsa hiç önemsenmeyebilir. Ancak bazı hallerde bu yanlışlık bilerek yapılıyor. Ulaşım Kongresinde tebliğlerden bir tanesi ülkemizde otomotive sanayiinin kurulması ile ilgili kararın sektörel seviyede ele alındığını, halbuki, bu önemde bir sanayi dalının kurulmasına ilişkin kararın toplam ekonomi içinde düşünülmesini gerekli kıldığını öne sürüyordu. Bu görüşe cevap vermek için söz alan otomotive sanayii sözcüsü ise bu sanayinin üretiminden kazandığımız döviz miktarlarını, yaratılan istihdam olanaklarından söz etti. Yani her iki konuşmacı, aynı konu üzerinde, ayrı ayrı dillerle konuşmuştu. Acaba bu kasdi bir tutum mudur?

Bu karışıklığa diğer bir örnek 12 Mart'ın Başbakanı Nihat Erim' in Batılı anlamda özgürlüklerin henüz Türkiye için erken olduğunu söylemesi teşkil ediyor. Yani özgürlük ve zaman kavramları ayrı dil kullanılarak mukayese ediliyor ve tabiî yanlışa düşülüyor. Özgürlüğün derecesi, ne kadar olabileceği sınıfların konumu ile ortaya çıkar, yani zamanla ölçülemez. Özgürlüğünü, onu senden esirgeyenlerle mücadele ederek kazanabilirsin denilebilir ama, sen özgürlüğünü 10 yıl sonra kazanacaksın diyemezsin. Demirel gibi zekî bir insanın başbakanlık hayatının bu kadar kısa oluşunun nedenleri altında acaba onun toplumsal olaylara mühendis diliyle yaklaşmasının hiç mi etkisi yok? Veya Türkiye halkının 14 Ekim seçimlerinden sonra, sorunları pek çok olduğu halde, mühendis bir başbakanın yerine sosyal bilimler dalında yetişmiş bir başbakana sahip olmasının anlamı nedir?

Toplum bilimci olacak mühendisler için dil sorunu önemli. Ancak hepsinden önemlisi bu dil farkını şaşırtmaca için kullanmak isteyenlerin yarattığı tehlike.

TEKNİK PERSONEL SORUNU

A. B. KAFAOĞLU

Yirminci yüzyıl teknik yüzyılıdır. Böyle bir yüzyılda, emek ve para harcayarak, toplum olanaklarını harcayarak yetiştirdiğimiz, ulusal teknik değerlerimizi yerli yerinde, işyerlerinde yararlı hale sokmamız gerekir. Yirminci yüzyıl, teknik kadar ekonominin de en üst düzeylere yükseldiği bir yüzyıldır. Bunun anlamı, ye teri kadar değer vermediğimiz kişilerin insanların değerini verenlerin mutlaka bulunacağı ve bu kimselerin yararlı olarak çalıştırılmasının gerektiğidir.

Türk toplumunda, ne yazık teknik her üst insan değeri gibi gereği kadar resmi ilgiyi bulamamıştır. 1950'ler de bir ressam «yüksek yerlerde tanıdığınız varsa, lütfen söyleyin de, bir maddelik bir kanunla Türkiye'de sanatı yasak etsinler» diyordu. «Çünkü yasak değil diye sanatçı oluyoruz da, sonra karnımız doymuyor» diye sözlerini tamamlıyordu bu gün sanatçılar belli o düzeyden kurtuldular ama teknik ve bilim adamlarımız için «yararlı ücret - yeterli doyum» koşullarının sağlandığını sanmıyoruz. Du rum böyle gelişince, bilim ve teknik adamlarından gereğince yararlanma olanağını bulamıyoruz. Profesör düzeyine gelmiş arkadaşlarımız bile doktor ise muayenehanelerine, teknik ve hukuk adamı ise şirket yazıhanelerine zamanında yetişmek için maaş aldıkları kurumları eski deyimle «Sürat"i mümküne» ile terkedip, çekici kâr yerlerine koşmaktadırlar.

Devlet ve devlet kuruluşlarındaki personel için de buna benzer durumlar vardır. Bu kişiler, değerli arka daşlar da yaşamda böyle üc reti bulamadıkları için, ya işlerine küsmekte, ya dış ülkelere göç etmekte, ya da teknik ve bilimde bu son ge lişmeleri gereği gibi izleyememektedirler. Bunun sonucu olarak yurdun seçkin bir tabakası kalkınma ve yurda yararlı olma mutlu çabalarına güçlerince katılma olanağından yoksun kalıyorlar. Türk toplumu bir yandan teknolojide, gerekli düzeyde teknoloji bulmakta güçlük çekerken, öte yandan da onbinlerce teknik eleman gerek maddi ve gerek se moral doyumsuzluk içindedirler.

On beş, on altı yıl öğrenim gören teknik elemanlar var. Teknik elemanlar, yurdun dört bir yanından, liselerin en iyi öğrenci kadroları için den süzülerek gelmişlerdir. Bu yıllarda hele, varlığı ile övündüğümüz yurt hizmeti aşkı ile dolu genç bir kadro yurt hizmetine gereği ölçüde koşulamamanın acısı içindedir. Böyle birtakım so runları ve teknik elemanlarımızın hizmet aşkının sonucu olan daha adaletli bir ücret düzeyi için yürüttükleri kampanyayı asıl bu açıdan değerlendirelim. On beş, on altı yıl öğrenim süresinden sonra, piyasada 4 - 5 yıllık bir işçinin aldığı (bu aslında o para o işçi için azdır) bir ücrete razı ol ve olunca, öğrenme çabalarını sürdür. Bu insanların gücü dışındadır.

Aslına bakılırsa, bu gün hükümet, başta sayın Başbakan olmak üzere, teknik elemanlara değer vermişler, onlara maddi çözümler sağlamak yolunda çalışmalar yapmışlardır. Devlet Personel Kanununun getirdiği ücret kargaşalığını düzeltme yolunda, özellikle teknik personele yararlı bir ücret düzeyi getirme yolunda, adımlar da atılmıştır. İş güçlüğü, teminindeki güçlük zamları bakımından da çalışmaların sürdürüldüğü basında çıkan haberler arasındadır. Bu haberlerle ilgili ayrıntılar, gazetemizin diğer sütunları içinde yer almaktadır. Biz konuya başka bir açıdan değineceğiz.

Aslında gelişmekte olan bizim gibi ülkelerin en belirli niteliklerinden biri, fakirlik içinde israflarıdır. Fa kirdirler ve müsrifdirler aynı zamanda... En çok israflı oldukları yerler de, en fakir oldukları şeyler içindir. Özellikle çok sıkıntı çekilen teknik bilgi düzeyinde tuttukları yol akıllı bir kişiyi isyana yollamaya yeter. Binlerce ve belki de onbinlerce teknik eleman daha üst bilgi düzeylerine ulaştırılmak şöyle dursun, yeteneklerine uygun bir düzeyden uzak an lamsız yerlerde çalıştırılmaktadır. Gemi mühendisi vardır: İnşaat işinde çalışır; makine mühendisi vardır hem de bilimsel derece (Master) elde etmiştir; inşaat müteahhitliği yapar. İnşaat mühendisi vardır, ihtisası dışında çalışırlar, milyonlarca liralık inşaatlar da kalfaların, acemi ustaların elinde kalır.

Hükümet sadece yeterli maddi koşullarla yetinmemeli, teknik elemanları daha üst uzmanlık düzeylerine getirecek, ilerde yeni teknolojiler yaratacak bir duruma getirme tutumuna girmelidir. İktisadî devlet kuruluşları, bu kuruluşlara bağlı fabrikalar, sınaî tesisler, büyük yatırımcı devlet kuruluşları (Karayolları, su işleri, vb.) bünyelerinden fonlar kurarak, laboratuvarlar, etüt olanakları sağlanmalıdır. Bilimsel çalışmalar, bu kuruluşlar içinde organize edilmeli, bu arada teknik öğretim yapan kuruluşların inceleme ve teknik araçları güçlendirilmelidir. Ancak bu yollarla da yetinil memeli, yığın halinde genç mühendis gerekiyorsa daha üst bilimsel dereceler almak üzere dış ülkelere gönderilmelidir. Batının önemli bilimsel deneylerinin Türkiye'de de yapılması olanakları mutlaka araştırılmalıdır.

Doğal olarak insan kafasının ilerlemeye çalışma çabaları, gerekli geçim koşulları ile mümkündür. Yaşam zorluğu, düşüncelerin günlük akımı bilimsel ilerlemeye set çeker. Hükümet etüt ve proje çalışmalarında bulunan mühendislere olanak sağlamalıdır. Gerekirse özel deneyler yapacak mühendislere krediler açılmalıdır. Türk mühendisi, teknik elemanı kendine onur verilince öyle aşamalar yapacaktır ki, belki de Türkiye'nin kaderinde bir iyileşme meydana çıkacaktır. Onur sorunu doğal olarak ulusal değerlerimizi, endüstrileşmiş ülkelerin elemanları ile karşı karşıya getirilmemesi, yabancının yerliye yeğ tutulmaması ilkesini de içine alır. Hükümetler, Türkiye'de bir teknik elemandan yararlanmaya âdeta tövbeli olan uygulamalara ve bu uygulama ları kışkırtan uluslararası kuruluşlara gerekli uyarmaları yapmalıdır. Bu da özellikle Dünya Bankası uygulamasına dikkati çekmekle başlayarak, çeşitli ulusal ku ruluşları millî elemanları kullanmaya zorlamak şekline kadar gidebilirler. Bu uygulamaların dozaj şekli hakkında meslek odaları hü kümetlere destekçi olacak bilince ve düzeye gelmişlerdir.

Özetle, ulusal kalkınma ulusal değerleri verimli kullanmaya bağlıdır. Teknik eleman hazinemize gerekli değeri vermeliyiz.

teknik güçten

2 YIL ÖNCE BU SAYI...

1 Haziran 1972'de çıkan ilk sayımız 8 sayfa olarak sizlere iletilmişti.

Teknik Güç gazetesinin ilk sayısı, «Özel Kesim Yatırımlarını Teşvik Tasarısını» eleştiren yazı ve haberlerle donanmıştı. «Personel Kanunu ve Tatbikatı ile Kamu Kesiminden adeta kovulan Teknik Personele Özel Kesim Kapıları da Kapanıyor» başlıklı manşetin altında, bütün yurtsever güçlere yapılan bir çağrı yer alıyor ve «Bütün Yurtseverler, Teknik Elemanın Ezilmesi Olayı Karşısında Birleşmelidir!» deniyordu.

«Yeni Bir Darbe» başlıklı yorumda ise, Teşvik tasarısının eleştirisi yapılarak, bu tasarının 5. maddesi ile Yerli Teşebbüslerde yabancı teknik elemanlara sağlanan sınırsız haklar yeriliyordu.

Şimdi dilerseniz, bu konuyla ilgili çıkan yazılardan bir miktar alıntı yapalım ve iki sene zarfında bu konuda verilen mücadele nereden nerelere gelmiş, görelim ve yorumunu da siz üyelerimize ve okurlarımıza bırakalım:

— «Özel Kesim Yatırımları Teşvik Tasarısının 5. maddesi yabancı teknik personel istihdamını serbest bırakmakta, üstelik ücretlerini de Devlete ödeterek, özel sektörün Türk Mühendis çalıştırmamasını getirmektedir.»

— «Personel Kanununun teknik personel aleyhine getirdiği acı sonuçlar ortada iken, bu kanunla verilen haklarımız dahi çok görülerek kararname ve genelgelerle askıda bırakılmaktadır.»

— «Millî Teknolojimizin yıkılma tehlikesinden kurtarılması için, sorumlu kişi ve organları uyarıyor; yabancı proje ve teknik personel heveslerinden vaz geçerek, Türk teknik personeline çalışma huzuru getirecek kararlar almalarını istiyoruz.»

— «Şimdi hazırlanan yeni tasarı ise Milli Teknolojimizi tamamen yıkma istidadı göstermektedir. Yurdumuzun nasıl yabancı askerlerle koruyamazsak, Devletimizi nasıl yabancı politikacılar eliyle yönetemezsek, Türk Teknik hayatını da ancak ve ancak Türk Teknik personeli ile yürütebiliriz. TÜRK Teknik personelini ekonomimiz dışına atmak, Yurdumuzu yabancı ordulara teslim etmekle aynı sonucu doğuracaktır.»

Evet, 1/6/1972 tarihli ilk gazetemizin satırları böyle. 4. sayfada Başkan Izzettin Silier'le yapılan bir de röportaj yer alıyor. Konu: «Gazetemizin çıkışı».

Değerli ağabeyimiz İ. Silier'in bazı sözlerini de 1972 lerden alıp günümüze uzatmanın yararlı bir hatırlatma olacağı kanısındayız:

— «Yayın organımız büyük ölçüde bir ihtiyaçtan çıkmıştır. Türkiye'de 7 bin (74'te 12.000) inşaat mühendisi ve bunların içinde çalıştığı geniş bir teknik hayat var. Bu geniş teknik hayat içinde bir sürü şey oluyor. Üyelerimiz ise büyük çoğunluğundan habersiz. Türkiye'nin en önemli yatırımları hakkında dahi üyelerimizin en ufak bilgileri olmuyor. Bu büyük bir eksiklik. Bu bilgileri üyelere taşıyacak bir organa mutlak ihtiyacımız var.»

Bilinçlendirme konusunda da Silier'in sözleri şöyle:

— «Haberler karşısında ne kadar tarafsız davranırsak davranalım. Haberlere verilen önem, bakış açısı, bir tercih doğurur. Ayrıca makaleler, karikatür ve fıkralar bu tercihleri pekiştirir. İşte bu noktada Odanın çok önemli, bir açıdan da asıl görevi ortaya çıkar. Özellikle Türkiye gibi geri kalmış bir ülkede Odanın teknik bir organ olmaktan çok, bir baskı grubu yaratmak görevi vardır. (..) Memleket meselelerini düşünmek, tekliflerde bulunmakla görevliyiz. Bu görevde etkin metodlar kullanmakla yükümlüyüz. Bunun için önce sorunları inceleyeceğiz, kavrıyacağız, üyelerimize de kavratacağız. Bu büyük bir bilinçlendirme işidir.»

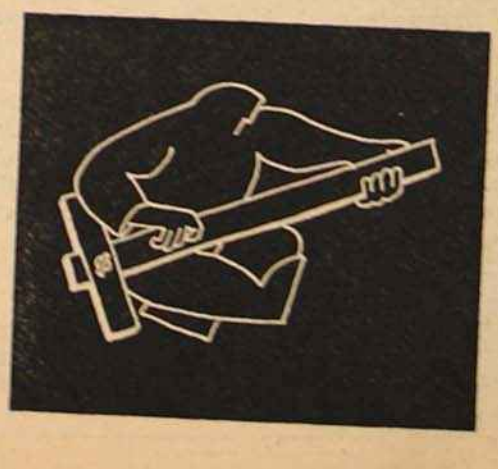

141-142 Fikir Suçu Olarak Uygulanıyor

İzzettin SİLİER

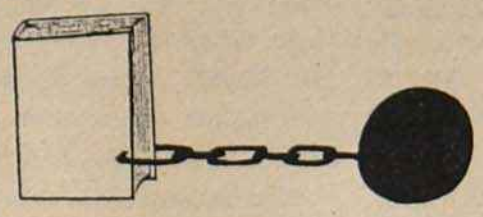

Yargıtay Bu Maddelerin "Açlık,, tan, "Millî Kurtuluş,, tan Bahsetmeyi Yasakladığı Fikrinde

Ecevit Hükûmeti ilk yarayı Ceza Kanunumuzun şöhretli 141-142 maddelerinin Af kapsamına alınması konusunda yedi. Önümüzdeki günler bu konunun tekrar ve tekrar tartışılması bekleniyor. Otuz senedir, bütün ilerici düşünceleri bu maddelere dayanarak kurutmak çabası sürdürülmüştür. Madde üzerindeki her değişiklik, biraz daha şiddetlendirmek ve genişletmek yönünde olmuştur. İşçi Partisinin müracaatı üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, bu maddeleri 7 ye karşı 8 oyla Anayasaya uygun görmüştür.

Odamız üyeleri bu madde üzerindeki tartışmalarla çok yakından ilgili bulunmaktadırlar. Bir kere bir çok üyemiz bu maddelerden mahkûm olmuştur veya en azından yargılanmıştır. Diğer taraftan siyasal partilerimizde bu maddeleri över, af kapsamına girmemesini isteyen kişilerin ön saflarında, ne yazık ki, hep inşaat mühendisi üyelerimiz bulunmaktadır: Üyemiz Süleyman Demirel'in neler düşündüğünü ve neler yaptığını hep biliyoruz; Demokratik Partinin bu konudaki sözcüsü üyemiz Özer Ölçmen gazetelere «bu maddeler olmadan Devlet nasıl yönetilir» anlamında demeçler vermiştir; Millî Selâmet Partisi Genel Sekreteri üyemiz Gündüz Sevilgen, koalisyon protokolunu, hükûmet programını çiğnemek konusunda öncülük etmiştir. O halde bu konu topluluğumuz arasında da enine boyuna tartışılmalıdır. Ben, «Karayollarına Amerikalıların etkisiyle öncelik verdik, Demiryollarımızın perişan edilmesi halkımız aleyhinedir» diye konuşan sınıf arkadaşımın bu maddeye dayanılarak hapsedildiğine şahit olmuşumdur. Başka kimler ve neler nasıl perişan edildi, burada saymak gereksiz.

Geçmişi bırakalım, size bu maddelerin 1973-1974 yıllarında rasgele bir mahkemede değil, Yargıtayın herhangi bir dairesinde de değil, Yargıtayın Ceza Daireleri Genel Kurulunda nasıl anlaşılmakta olduğuna dair iki örnek sunmak istiyorum. Bu örnekler «İlmi ve Kazai İçtihatlar Dergisi» nin Temmuz 1973 ve Nisan 1974 sayılarından aynen alınmıştır. Konuya yardımcı olmak için Türk Ceza Kanunumuzun bu şöhretli maddelerinin metnini de veriyorum. Bunlar dikkatle okunmalı, hırsız, katil, vatan haini, kaçakçı affedilirken bu fikirleri söyleyen veya yazanların affedilmemesinin ne anlama geldiği bir kere daha düşünülmelidir. Aslında olması gereken af değil, fikirlerin suç olmaktan çıkarılmasıdır.

Sanığın, Millî Kurtuluş hareketinin 47'nci yıldönümü münasebetiyle yayınladığı «Millî Kurtuluş, ama nasıl» adlı makalesinde dünyada cereyan eden olayları ele alarak dolaylı yoldan emekçi sınıfın egemenliğine dayanan sosyalist bir düzenin cebir ve şiddet yoluyla kurulabileceğini propaganda eden yazısında, genellikle sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakküm kurmasını propaganda ettiği anlaşıldığından olayda bilirkişi dinlenmesine gerek olmadan yahutta bilirkişi dinlenmiş ise bilirkişinin suç unsuru bulunmadığı yolundaki beyanı nazara alınmadan, sanık hakkında T.C.K. 142/1. maddesi uygulanmalıdır.

SUÇ VE KARAR:

Yayın yoluyle komünizm propagandası yapmaktan sanık Hüseyin Ergün'ün yapılan yargılaması sonunda; beraetine ilişkin (Ankara) Birinci Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 14.3.1972 günlü hüküm C. Savcısının temyizi üzerine Yargıtay Birinci Ceza Dairesince incelenerek, 21.6.1972 gün ve 1827/321 sayılı ilâmıyle bozulup yerine geri çevrilmiştir.

İlk hükmümde direnmeyi kapsayan 28.12.1972 gün ve 436/353 sayılı son hükmün Yargıtayca incelenmesi C. Savcısı tarafından istenilmiş ve koşulu da yerine getirilmiş olduğundan dosya C. Başsavcılığının hükmün onanması istemini bildiren 22.10.1973 gün ve 1/66 sayılı tebliğnamesiyle Birinci Başkanlığa gönderilmekle Ceza Genel Kurulunca okundu, gereği konuşulup düşünüldü:

YARGITAY CEZA GENEL KURULU KARARI

Yayın yoluyle komünizm propagandası yapmak suçundan sanık Hüseyin Ergün'ün yapılan yargılama sonunda; Beraetine dair Ankara 1'inci Ağır Ceza Mahkemesinden verilen hüküm, özel dairece «hazırlık tahkikatı sırasında düşüncesine baş vurulmuş olan Profesör Dr. İlhan Akın, nedenlerini açıklamak suretiyle dava konusu (Millî Kurtuluş: Ama Nasıl) başlıklı yazının komünizmin propagandasını taşıdığını bildirmiş olmasına, bozmadan sonra seçilen bilirkişi Prof. Avni Zarakoğlu, Dr. Gürkan Çelebican ve Doç. Dr. Eralp Özen imzaları ile düzenlenen 15/2/1972 tarihli mütalaada ise, yazının millî kurtuluş hareketi denilen belirli bir olayı zaman ve ülke belirtmeksizin kendi görüşlerine göre tahlil ettiği dolayısıyle makalenin soyut bir inceleme niteliği taşıdığı ileri sürülmesine göre, tahlil ettiği dolayısıyle makalenin soyut bir inceleme niteliği taşıdığı ileri sürülmesine ve bu suretle raporlar arasında bir aykırılık meydana gelmesine göre, iktisadî mezhepler profesörleri arasında yeniden seçilecek üç kişilik bilirkişi heyetine yazının yeniden tetkik ettirilmesi, suç konusu makalenin komünizm propagandası taşımakta mı yoksa sırf soyut bir inceleme niteliğini mi haiz olduğu ve raporlar arasındaki çelişkinin nedenleri tespit ettirildikten sonra bir karar verilmesi, bu bakımdan mübayin raporlara dayanılarak beraet kararı verilmesinin isabetsizliği belirtilmek suretiyle bozulmuş iken mahkemece «yazının Türkiye'nin veya başka bir ülkenin içinde bulunduğu koşullar alınmaksızın kaleme alınmış tümü ile soyut bir inceleme niteliğinde bulunduğu, sınıflardan herhangi birinin yokedilmesi değil, aksine sınıflar arasında işbirliği fikrinin hâkim olduğu, ekonomik bağımsızlığı sağlamak amacı ile iktisadî planlama yoluna gidilmesi ve işleri teknolojiye dayanan ağır sanayinin bir an önce kurulması, ülkeler arasında yardım ve dayanışma olanaklarından yararlanılması yolunda ileri sürülen düşüncelerin iktisat ve siyaset üzerinde uğraşanlar arasında sık sık tekrarlanan görüşlerden olup TCK'nun 142'nci maddesiyle ilgisi bulunmadığı belli bir doktrin ya da ilke veya fikri kü

AFFEDİLMEYENLER

MADDE: 141

1. Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmeye veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmaya veya memleket içinde müesses iktisadî veya sosyal temel nizamlardan herhangi birini devirmeye mâtuf cemiyetleri her ne suret ve nam altında olursa olsun kurmaya tevessül edenler veya kuranlar veya bunların faaliyetlerini tanzim veya sevk ve idare edenler veya bu hususlarda yol gösterenler sekiz yıldan on beş yıla kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Bu kabil cemiyetlerin bir kaçını veya hepsini sevk ve idare edenler hakkında ölüm cezası hükmolunur.

2. Devlet siyasî ve hukukî nizamlarını topyekûn yoketmek gayesini güden cemiyetleri her ne suret ve nam altında olursa olsun kurmaya tevessül edenler veya kuranlar veya bunların faaliyetlerini tanzim veya sevk ve idare edenler veya bu hususlarda yol gösterenler sekiz yıldan on beş yıla kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılırlar.

3. Amacı Cumhuriyetçiliğe aykırı olan veya demokrasi prensiplerine aykırı olarak Devletin tek bir fert veya bir zümre tarafından idare edilmesini hedef tutan cemiyetleri kurmaya tevessül edenler veya kuranlar veya bunların faaliyetlerini tanzim veya sevk ve idare edenler veya bu hsuuslarda yol gösterenler sekiz yıldan on beş yıla kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılırlar.

4. Anayasanın tanıdığı kamu haklarını ırk mülâhazası ile kısmen veya tamamen kaldırmayı hedef tutan veya millî duyguları yoketmeğe veya zayıflatmaya mâtuf bulunan cemiyetleri kurmaya tevessül edenler veya kuranlar veya bunların faaliyetlerini tanzim veya sevk ve idare edenler veyahut bu hususlarda yol gösterenler bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılırlar.

5. 1, 2 ve 3 üncü fıkralarda yazılı cemiyetlere girenlere beş yıldan on iki yıla kadar ağır hapis ve dördüncü fıkrada yazılı cemiyetlere girenlere altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

6. Yukarıki fıkralarda yazılı fiilleri Devlet daireleri, belediyeler veya sermayesi kısmen veya tamamen Devlete ait olan iktisadî teşekküller, sendikalar, işçi teşekkülleri, okullar, yüksek tahsil müesseseleri içinde veya bunların memur, müstahdem ve mensupları arasında işleyenler hakkında verilecek ağır hapis ve hapis cezaları üçte bir nispetinde arttırılır.

7. Bu maddede yazılı suçları işleyenlerden biri suçu ve diğer failleri son tahkikat açılıncaya kadar yetkili makamlara ihbar ettiği ve bu ihbarın doğruluğu anlaşıldığı takdirde hal ve şartlara ve hâdisenin hususiyetlerine göre ölüm cezası yerine on yıldan aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası ve ağır hapis ve hapis cezalarında da dörtte bire kadar indirilerek hükmolunabilir.

8. Bu maddede yazılı olan cemiyet iki veya daha ziyade kimselerin aynı amaç etrafında birleşmeleriyle vücut bulur.

MADDE: 142

1. Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmke veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmak yahut memleket içinde müesses iktisadî veya sosyla temel nizamlardan herhangi birini devirmek veya Devlet siyasal ve hukukî nizamlarını topyekûn yoketmek için her ne suretle olursa olsun propaganda yapan kimse beş yıldan on yıla kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır.

2. Cumhuriyetçiliğe ykırı veya demokrasi prensiplerine aykırı olarak Devletin tek bir fert veyahut bir zümre tarafından idare edilmesi için her ne suretle olursa olsun popaganda yapan kimse aynı ceza ile cezlandırılır.

3. Anayasanın tanıdığı kamu haklarını ırk mülâhazasiyle kısmen veya tamamen kaldırmayı hedef tutan veya millî duyguları yoketmek veya zayıflatmak için her ne suretle olursa olsun propaganda yapan kimse bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasiyle cezalandırılır.

4. Yukarıki fıkralarda yazılı fiilleri övenler, birinci ve ikinci fıkralarda yazılı hallerde beş yıla kadar ağır hapis ve üçüncü fıkrada yazılı halde latı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

5. Yukarıki fıkralarda yazılı fiilleri 141 inci maddenin 6 ncı fıkrasında yazılı kimseler arasında veya aynı fıkrada tasrih edilen yerler içinde işleyenlere verilecek ceza üçte bir nispetinde arttırılır.

6. Yukarıki fıkralarda yazılı fiiller nesir vasıtası ile işlendiği takdirde verilecek ceza yarı nisbetinde arttırılır.

7. Bu maddede yazılı suçları işleyenlerden biri suçu ve diğer failleri son tahkikat acılıncaya kadar yetkili makamlara ihbar ettiği ve bu ihbarın doğruluğu anlasıldığı takdirde hal ve şartlara ve hadisenin hususiyetlerine göre ağır hapis ve hapis cezaları dörtte bire kadar indirilerek hükmolunabilir.

[İkinci Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararını yerimizin darlığı ve konunun her zaman tasıdığı ve tasıyacağı önem nedeniyle, Teknik - Güç'ün üçüncü yılının ilk sayısına bırakıyoruz.]

BU DA AFFEDİLEN !

MADDE: 125

Devlet topraklarının tamamını veya bir kısmını yabancı bir devletin hâkimiyeti altına koymağa veya devletin istiklâlini tenkise veya birliğini bozmağa veya devletin hakimiyeti altında bulunan topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırmağa mâtuf bir fiil işleyen kimse ölüm cezasiyle cezalandırılır.

çük veya büyük bir topluluğa yaymak ve tanıtmak veya benimsetmek amacı ile yapılan sistemli ve teşkilâtlı bir çeşit eylem şeklinde tanımlanabilecek olan propaganda fiilî ile dava konusu edilen yazıda öne sürülen fikirler arasında bir benzerlik bulunmadığı gerekçesiyle» eski hükümde direnilmiştir.

Ankara'da iki haftada bir Pazartesi günleri çıkan Emek adlı sosyalist gazetenin 8 Eylül 1969 tarihli nüshasında yayımlanmış (Millî Kurtuluş Ama Nasıl) başlıklı yazıda kurtuluş savaşımı-

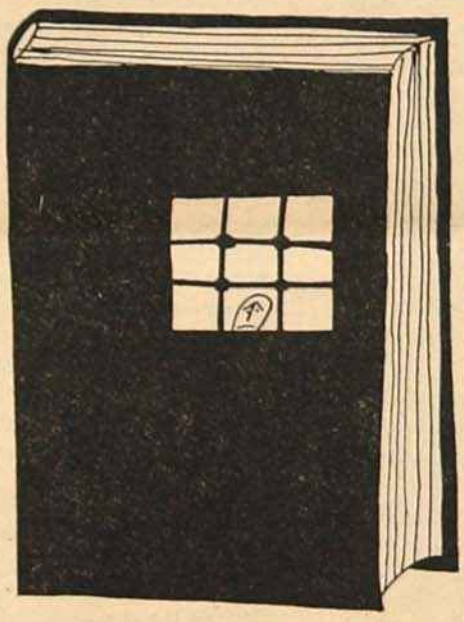

zın 47'nci yıldönümü vesile ittihaz edilerek «bugün Millî Kurtuluş hareketlerinin dünya çapında ne durumda bulunduğunu, karşı karşıya oldukları sorunları ve ellerindeki imkânları özetlemekte yarar vardır.» şeklinde bir giriş ve takdimi takiben millî kurtuluş hareketlerinin tanımı ve amacının ne olduğu, nasıl yürütüleceği, hareketin yöneten sınıflara göre tiplere ne tip bir kurtuluş hareketinin başarıya ulaşacağı ve ayakta kalabileceği, sosyal sınıflardan hangisinin harekete öncülük etmesi gerektiği, önce sınıfın tarihi ve görevi ve bu görevi ifada ona hangi sınıf tabakaların müttefik olacağı, kurtuluş hareketlerinin başarı ve yöntemleri, hareket başarıya ulaşttıktan sonra bu başarının devamı için emperyalizmin ve kapitalizm öncesi ilişkilerin nasıl tasfiye edileceği, ortak düşmanın kim olduğu, ekonomik bağımsızlığın kazanılması koşulları ve devrimci dayanışmanın gerekleri gibi hususlar açıklandıktan sonra, «Anadolu ihtilâlinin askerî başarısının üzerinden geçen 47 yıl dünya çapında millî kurtuluş hareketlerinin öğretici deneylerinden yararlanarak şu sonuca varmak imkânını vermiştir.» diye neticeye gelindiği ve bu kısımda da «dünya kapitalizminin egemenliği altında bulunan ülkelerin emekçi sınıfları:

— Kendilerine hayali müttefik icat etmeden,

— Hareketin önderliğini hiç bir zaman elden kaçırmadan,

— Kendi ideolojilerinden taviz vermeden,

— Bütün mücadele yöntemlerini içinde bulundukları dönemin niteliğine göre değerlendirip ağırlık vererek,

— Ve asıl güçlüklerin askerî başarılardan sonra başlayacağını hesaplayıp karşılarına çıkabilecek bütün sorunların üstesinden gelebilecek şekilde hazırlıklı olarak;

İç ve dış kapitalizmin ve kapitalizm öncesi kalıntıların baskısından kurtulmak imkânına sahip olduğu ifade edilmiştir.

Yazının hangi amacı gözetttiğini ve ne gibi anlam taşıdığını tespit etmek için tamamını ve kapsadığı fikirlerin birlikte mütalâa ve tartışmaya tâbi tutulması gerekir. Bu esaslar dairesin de yapılan incelemeye göre:

Müstevli düşmana karşı başlatılan ve 47 yıl önce başarı ile sonuçlanmış bulunan ve tarihî bir olay olarak amacı itibariyle de siyasal bir bağımsızlık savaşı niteliği de bulunan kurtuluş savaşımızın yıl dönümü vesile ile yazılan dava konusu olan makalede: «Dış kapitalizmin baskısından ve üretim güçlerinin gelişmesini engelleyen kapitalizm öncesi unsurlarda kurtulmayı amaçlayan ve de genellikle silâhlı olarak yürütülen hararetler millî kurtuluş hareketi olarak» adlandırılmakta ve bu tanım çerçevesi içerisinde millî kurtuluş hareketi kavramının tamamıyle ekonomik olan yönü üzerinde durulmaktadır.

Sanık millî kurtuluş hareketlerini, özellikle hareketi yürüten sınıflara göre;

1 — Artı değerden pay alan sınıfların yürüttüğü hareketler.

2 — İşçi sınıfının ideolojik öncülüğünde ve işçi köylü sınıflarının fiili öncülüğünde yürütülen hareketler olarak iki tip bulunduğuna işaret ederek, gerçek millî kurtuluş hareketinin işçi sınıfının ideolojik öncülüğünde başarılabildiğini bu sınıfın (emekçi sınıfın) yürüttüğü millî kurtuluş hareketlerinde temel amacın ve tarihî görevin emekçi sınıfları iktidara getirmek, sosyalizmi kurmak olduğunu, tekelci kapitalizmle bütünleşen veya bütünleşmeye çalışan yerli burjuvaziyi emperyalizme karşı verilecek savaşta müttefik olarak görmenin işçilere sosyalist sınıf bilinci yerine demokratik bilinç vermenin sakat bir mücadele tarzı olacağını, işbirlikçi olmayan burjuvazi ile işbirlikçi olmayan burjuvazi arasında bir futbol takımının A ve B kadroları arasındakinden fazla bir fark bulunmadığını, ortak düşmanın, dış kapitalizm ve bununla işbirliği olsun veya olmasın yerli burjuvazi olduğu, hedefi ülkedeki tekelci kapitalizmin yıkılması olan millî kurtuluş hareketlerinin hangi yöntemlerle yürütüleceği hususunun kar şı güçlerin alacağı tavra bağlı bulunduğu, çoğu kez parlamenter imkânlar, yığın hareketleri, köy ve kent gerilla hareketlerinin değişik zamanlarda ve değişik ağırlıkta kullanıldıklarının görüldüğü, gayenin emekçi sınıfların en az zayiatla bağımsızlık ve sosyalizmi kurmaya çalışmaları olduğu millî kurtuluş hareketleri sonuçlarının karşı devrimci güçler tarafından ortadan kaldırılmaması için emperyalizm ve onunla bütünleşen burjuvazinin ekonomik tasfiyesinin ve kesin bir sosyalist planlama aracını kullanarak en ileri teknoloji ile donatılacak dev ağır sanayii işletmeleri kurulması ve devrimci dayanışmanın zorunlu bulunduğu» açıklanıp sonuç olarak da dünya kapitalizminin egemenliği altında bulunan ülkelerin emekçi sınıflarına yukarda açıklanan beş maddelik uyarı ile de, gerek iç ve gerek dış kapitalizmin ve kapitalizm öncesi kalıntıların baskısından kurtulmak imkânına sahip olunacağı görüş ve fikri işlenmiş bulunmaktadır.

Dava konusu yazı sanığın yazı işleri müdürlüğünü yaptığı yönetim yeri Ankara olan ve 15 günde bir çıkan Sosyalist Emek gazetesinde yayımlanmıştır. Çağımızda mevkute türü yayınlar kamuoyunun oluşumunda çok etkili bir araç olma niteliğini hâlâ korumaktadırlar. Bu bakımdan çoğu kez siyasal bir amaca yönelik olan ve kamuoyunu kendi görüşleri doğrultusunda etkilemek isteyen gazete neşriyatının soyutluğuna kuşku ile bakılmak gerekir. Sanık yazısına soyut bir görünüm vermek için ana fikri yazıda yer yer dağıtarak gizlemeye çalışmış ve kanunun suç saydığı bir fiilin işlenmemiş olduğu görüntüsünü vermeye ayrıca özen göstermiştir. **Benimsenen görüş ve düşünceleri kapsayan yazının Türk kamuoyunu soyutluğu nedeniyle etkilemeyeceği ve yazarın böyle bir etkilemeyi dikkate almadığı düşünülemez.**

Diğer taraftan yazının Türkiye kastedilerek yazılmadığı yolundaki savunmada varit değildir. 47 yıl önce 30 Ağustos'ta başlayıp ve 9 Eylül'de başarı ile sonuçlanan Millî Kurtuluş Savaşının böyle bir yazı ile dile getirilmiş olması nedeni, 47 yıl önce askerî cephedeki başarının ülkede iktisadî cephede de kazanılmış olup olmadığına okurun dikkatini çekmektir.

Sanığın, dava konusu olan ve sistematiğe imkân nispetinde sadık kalınmak suretiyle yukarıda özetle muhtevası açıklanan yazıda tahlil ve izahına çalıştığı ana fikirle uzak yakın ilişkisi bulunan konulara girip bunları da açıklamak gibi taktikle Türk Ceza Kanununun 142. maddesinde yazılı sosyal sınıfları emek ve sermaye ilişkilerini dış ve iç sömürüyü söz konusu ederek bir sosyal sınıfın diğer sosyal sınıflar karşısındaki durumu eleştirilmekte ve amacın iç ve dış kapitalizm ve kapitalizm öncesi kalıntıların baskısından kurtulup ekonomik bağımsızlığı kazanmak için en az zayiatla sosyalizmi kurmak olduğu ve bunun için de Anayasal ve demokratik yollar yerine icabında yığın hareketleri, köy ve kent gerilla hareketleri ve **çoğu kez silâhla yürütülen millî kurtuluş hareketleri aracından yararlanmak fikrine ağırlık vererek emekçi sınıfın egemenliğine dayanan bir sosyalist düzenin cebir ve şiddet yoluyle de kurulabileceği düşüncesinin** yayın yoluyle telkin ve propagandasını yaptığı kanaatine varıldığı gibi yazı heyeti umumiyeti itibarıyle bilirkişiye baş vurmayı gerektirecek bir muhtevada da bulunmadığı halde bilirkişilerin yazıda Türk Ceza Kanununun 142/1. maddesinde yazılı suç unsurları bulunmadığı yolunda mütalâası aynen benimsenmek suretiyle verilen direnmeye ilişkin hükmün bozulması gerekir.

Çoğunluğun da görüşüne karşı olan bir üye hükmün onanması iki üye de özel da ire bozması istikametinde oy kullanmışlardır.

SONUÇ:

Açıklanannedenlerle C. Savcısının temyiz itirazları yerinde olduğundan tebliğnamedeki isteğe aykırı olarak hükmün BOZULMASINA üçte ikiyi aşan çoğunlukla karar verildi.

Y.C.G.K. 14.1.1974 E. 1973/1 - 457 — K. 1

DİĞER YARGITAY KARARI GELECEK SAYIMIZDA

DİKKAT...
DİKKAT...
DİKKAT...

6. TEKNİK KONGRE TOPLANIYOR

Kongre Tarihi: 13-15 Aralık 1974
Tebliğ özetlerinin 1 Ekim 1974
Tebliğ asıllarının 20 Kasım 1974 gününe kadar teslim edilmesi gerekmektedir.

KONULAR :

1. Zemin Mekaniği ve Zemin Yapıları
2. Su Yapıları - Hidrolik
3. Enerji Yapıları
4. Zemin Üstü Yapılar
5. Ulaşım
6. Çevre Mühendisliği
7. İnşaat Mühendisliğinde Optimizasyon ve Bilgisayar Uygulamaları
8. Mühendislik ve Sosyo - Ekonomik Olaylar

Yazışma Adresi :

İ.M.O. İstanbul Şubesi
Halâskârgazi Cad. 35/1
Harbiye - İstanbul

ÜYELERİMİZE DUYURULUR

KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRÜ CELLALETİN DURSUN İLE BİR KONUŞMA

kim ne diyor?

Cellalettin Dursun Kimdir?

Celâleddin Dursun, 3.1.1934 tarihinde Maçka'da doğmuştur. İlk öğrenimini Maçka'da orta ve lise öğrenimini Trabzon'da tamamlamıştır.

1958 yılında Istanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi Betonarme kolundan mezun olmuştur.

İlk görevi Etibank İnebolu Küre hava hattı ve gemi yükleme tesisleri Başmühendisliği İnşaat Mühendisidir. Daha sonra bu kuruluşun Başmühendisliğine tayin olmuş ve işin bitirilmesinden sonra 31.12.1959 tarihinde askerlik görevini yaprak üzere görevden ayrılmıştır. Yedeksubay okulundan sonra Sinop Assubay Okulu Kontrol Mühendisliğine tayin edilmiş ve 30.6.1961 tarihinde terhis olmuştur.

28.7.1961 tarihinde Karayolları 10. Bölge Müdürlüğü Etüt Arazi Mühendisliğine tayin olmuştur.

8.11.1962 tarihinde aynı Bölgede Yapım Şefliğine 4.6.1965 tarihinde 10. Bölge Müdür Muavinliğine atanmıştır. 1966 - 1967 yıllarında İngiltere'de TRR Laboratuvarlarında araştırma yapmıştır.

Trabzon'da bulunduğu zaman 3 yıl K. T. Üniversitesinde Tasarı Geometri öğretim üyeliği yapmıştır. 4.6.1968 tarihinde Karayolları Genel Müdürlüğü Araştırma Fen Heyeti Müdürlüğüne atanmıştır. 7.4.1970 tarihinde Karayolları teşkilâtından ayrılmış, 7.4.1970 - 20.8.1972 döneminde Karakoçan Barajı Şantiye Şefliğini yapmıştır.

18.8.1972 tarihinde Karayolları Genel Müdürlüğü Plan ve Proje Dairesi Başkanlığına atanarak teşkilâtımızda yeniden görev almıştır.

9.4.1974 tarihinde Karayolları Genel Müdürlüğüne atanmıştır.

Celâleddin Dursun'un yayımlanmış muhtelif teknik makaleleri ve Tünel Kaplamalarına Gelen Yüklerin Hesap Metotları konulu telif eseri vardır.

İngilizce bilmektedir.

Evli olup 3 çocuğu vardır.

Teknik Güç için, Karayolları Genel Müdürü İnşaat Yüksek Mühendisi Celâlettin Dursun ile, karayolları ve teknik eleman sorunları üzerinde bir konuşma yaptık. Aşağıda bu konuşmanın tam metnini yayınlıyoruz.

Teknik Güç — Sayın Dursun, gördüğünüz gibi bazı sorular var. Birinci sorumuz şöyle. Mevcut ulaştırma sistemi içinde demiryollarına nazaran karayollarının ağırlık taşıdığı görülmektedir. Özellikle karayolu taşımacılığının diğer kara taşıma sistemlerine göre yaklaşık dört kat daha pahalı olduğu ve petrol ithal etme zorunluğumuz da göz önünde tutulursa bu dengesiz durum hakkında ne düşünüyorsunuz?

C. Dursun — Hemen başlarken şunu söylemek gerekir ki Karayolları ağı Türkiye'de zannedildiği kadar çok gelişmiş bir düzeyde değil. Yani şu anda Karayollarındaki gelişme deniz yollarındaki taşımacılığa, demir yollarındaki taşımacılığa zarar verecek düzeyde değil. Binaenaleyh bundan sonra eğer yanlış yapmıyorsak, şu ana kadar yapılmış bir yanlış yok, karayolları taşımacılığı bakımından. Şöyle ki, isterseniz rakamları ile arzedeyim. 1973-1974 Türkiyesinde 404.781 kilometre devlet yolumuz vardır. Bu devlet yolunda 19.495 kilometre asfalt 142 kilometre de parke ve beton yol vardır üzerinde konuşulabilecek. Yine 1974 Türkiyesinde 24.465 kilometre yolumuz vardır. Bunun 2607 kilometresi asfalt 74 kilometresi beton ve parkedir. Bu da üzerinde konuşulabilecek yol ağımızdır.

Konuya girmeden önce hemen şunu söyleyeyim 1950'lerde Türkiye yol inşaatına başladığında, şöyle bir stareji izlemişti. Evvelâ yolların toprak işlerini yapıyorlardı. Yani düz bir platform elde etmeye yönelikti bu çalışmalar. Çünkü trafik olmadığı için bir üst yapı bahis konusu edilmiyordu. Bu yakın senelere kadar sürdü. Bugün Türkiye'de mevcut yollarımızın yüzde 75'inin üzerinde üst yapı yoktur o açıdan. Çünkü vaktiyle trafik olmadığı için üst yapı konmamıştı. Bugün trafik oluşmuştur. Büyük oranda artmaktadır. Binaenaleyh mevcut yollarımızı evvelâ üst yapı yönünden tamamlamamız gerekir. Bizim karayolcu olarak şu anda en büyük sorunumuz mevcut yolların üst yapısını yeterli hale getirmektir. Bu çok büyük yatırımları gerektirmektedir.

Hemen bir saplama yapmak gerekir. Yol inşaatında yolun maliyetinin yüzde 60'ını üst yapı teşkil ediyor. Yüzde 30'unu toprak işleri teşkil ediyor. Yüzde 10'unu da sanat yapıları ve köprüler teşkil ediyor. Buna göre yolun en önemli yapısı, en önemli unsuru, en pahalı unsuru üst yapısıdır ve başta söylediğim gibi üst yapı yönünden bütün yollar yetersizdir. Yeterli hale getirilmesi lâzım.

Bu izahattan da anlaşılıyor ki, Karayolları Genel Müdürlüğü böyle yurdun her tarafını yol ağları ile örmüş, bütün yolları üst yapı yönünden yeterli hale getirmiş, binaenaleyh demiryollarını, denizyollarını bu ağla yarışamaz ve rekabet edemez duruma düşürdü diye bir düşünce çok yanlış olur. Çünkü görüyorsunuz koca Türkiye için geniş ülkemiz için bu kadar az uzunluktaki yol başarı sayılmaz.

İsterseniz, yeni bir kavram kullanıyorlar yol planlamasında, onun hakkında birkaç değer vereyim. Bunda, bir ülkede bir kilometrekareye düşen yol boyu önemli bir ölçek olarak kullanılmaktadır. Örnek vermek gerekirse, Avusturya'da bir kilometrekareye 1140 metre yol düşmektedir. Bulgaristan'da bir kilometrekareye 280 metre yol düşmektedir. Yunanistan'da bir kilometrekareye 270 metre yol düşmektedir. Fransa'da bir kilometrekareye 1430 metre yol düşmektedir. Hindistan'da bir kilometre kareye 310 metre yol düşmektedir. İran'da bir kilometrekareye 27 metre yol düşmektedir. Suriye'de bir kilometrekareye 90 metre yol düşmektedir. Türkiye'de bir kilometre kareye 80 metre yol düşmektedir.

Görülüyor ki, Türkiye'de bir kilometrekareye düşen yol boyu oldukça düşük düzeyde bulunmaktadır. Bu rakam da bize böyle ihtiyacın ötesini geçmiş olmadığımızı, tam tersine ihtiyacın çok çok altında bulunduğumuzu göstermektedir.

Bu ön açıklamadan sonra soruya geçelim. Karayolları taşımacılığında iki şey düşünülebilir.

İlk olarak, taşımacılık doğmuştur, trafik doğmuştur, mevcut yollar kapasite yönünden tıüanmıştır. Kapasiteyi artıracak yatırımlar olur. İkinci şekil, bir kapasite bahis konusu değil, bir trafik bahis konusu değil, bir yol yapılır bir trafik yaratılmaya çalışılır.

Biz şimdi şöyle bir aşamadayız, mevcut yollarımız iki şeritli yollardır, iki şeritli yol düşünülebilecek en küçük standardda bir anlam taşır. Yani 1,5 şerit, 1,25 şerit bahis konusu olmayacağına göre 2 şeritli bir yol yapmanın ekonomik tartışması olamaz. İki şeritli yol gidiş - gelişli bir yolu ifade eder. Geometrik standardlar da, toprak işlerini etkilediğinden, toprak işleri de maliyetin yüzde 30 unu teşkil ettiğinden, geometrik standardtaki büyüklük küçüklükte o kadar büyük bir ekonomi meselesi değildir, parasal açıdan.

Bizi şu anda sıkıştıran iki konu vardır. Bir tanesi, mevcut yollar kapasite yönünden yetersiz haldedir. Gelecek 5 yıl içinde bu kapasite yönünden tıkanmşı, tıkanacak yolların uzunluğunu 2500 kilometre olarak tahmin etmekteyiz. 2500 kilometre yol, ilâve kapasite isteyecektir. Bu noktada biz demiryollarını ve denizyollarını taşımacılığa çağırıyoruz. Diyoruz ki, gelecek 5 yıl içinde bizi mevcut arterlerimizin 2500 kilometresi yetersiz hale gelecektir.

Eğer bu yollar üzerindeki trafiği demiryolları, denizyolları ortaklaşa çekmezse biz bu mevcut yollar paralelinde 2500 kilometre yeni yol yapmak istiyoruz. Ve bu konuda da çok da hevesli değiliz. Yani demiryollarını ve denizyolları kapasitesi dolmak üzere olan bu yolların trafiğini çekmek suretiyle bu yolları rahat hale getirirse çok çok memnun olur Karayolları Genel Müdürlüğü, çünkü bizim yapacak başka yollarımız vardır, ama bu işte demiryolları ve denizyolları bir kapasite yaratamazsa bizim yollar üzerinde büyümeye başlayan trafiğin bir bölümünü alamazsa biz kapasite yönünden tıkanmış bu yollara paralel yeni yollar yapmak ihtiyacındayız.

Dört kat pahalı sözcüğünü çok tartışmak istemiyorum şu anda. Çünkü oldukça teknik bir konu. Bu konuda bir araştırma yapmak gerekir, hangisi pahalıdır diye. Ama biz karayollarını ve demiryollarını birbirine rekabet edebilen, birbirinden iş çalan müessese olarak görmemekteyiz. Arzumuz demriyolları çok gelişsin ve süratle artan trafiğin bir kısmını üzerine alsın, böylece biz diğer doğrultularda rekâbetin bahis konusu olmadığı doğrultularda rahat bir düzeyde çalışalım. Hiç değilse il yollarımızı önemli bir biçimde geliştirebilelim.

ULAŞIM DENGESİ

Teknik Güç — Türkiye'de şu anda demiryolları ve karayolları arasında büyük bir dengesizlik var. Şimdiye kadar gelişen devamlı karayolları olmuş. Demiryollarında gerileme olmuştur. Bunun için, bundan sonra yürütülecek politikada, sizce demiryollarına daha fazla ağırlık verilmesi ya da hiç olmazsa karayollarına verilen ağırlık kadar ağırlık verilmesi doğru olur mu? Tabii çeşitli faktörler gözönüne alınarak.

Celâlettin Dursun — Şimdi Karayolları Genel Müdürlüğü olarak bize göre illeri birbirine, ilçeleri bağlı oldukları illere ve önemli limanlara, demiryolu istasyonlarına bağlayacak iki şeritli yollar bahis konusu olduğu zaman bir deniz yolu, demiryolu, karayolu kıyaslaması yapılamaz. Çünkü hiç trafik olmasa da gene bir istasyonu, vilâyeti, vilâyetleri birbirine bağlayan iki şeritli yolların yapılması gereklidir. Yani iki şeritli yol ağını kurarken ulaştırma sistemleri arasında bir kıyaslama yapmanın gereği yoktur bize göre. Ancak, iki şeritli yollar tamamlandıktan sonra kapasite yetersizliği başlayınca ulaştırma sistemleri arasında tercih yapmak gerekli olmaktadır.

Başta da söylediğim gibi gelecek 5 yıl içinde 2500 kilometre yolumuzda kapasite yetersizliği olacaktır. Bu kapasite yetersizliğini gidermek için ulaştırma sistemleri arasında kıyaslama yapmak lâzım, tercihler yapmak lâzım.

Şimdi, bugüne kadar Karayolları Genel Müdürlüğüne ayrılan fonlar Karayolları Genel Müdürlüğünü istenen düzeyde geliştirmek için de yeterli değildi. Fakat bu konu fazla reklâm edildiği için, kamuda ve belki siyasî çevrelerde Karayolları Genel Müdürlüğünün büyük fonlar almak suretiyle yol sistemlerini geliş-

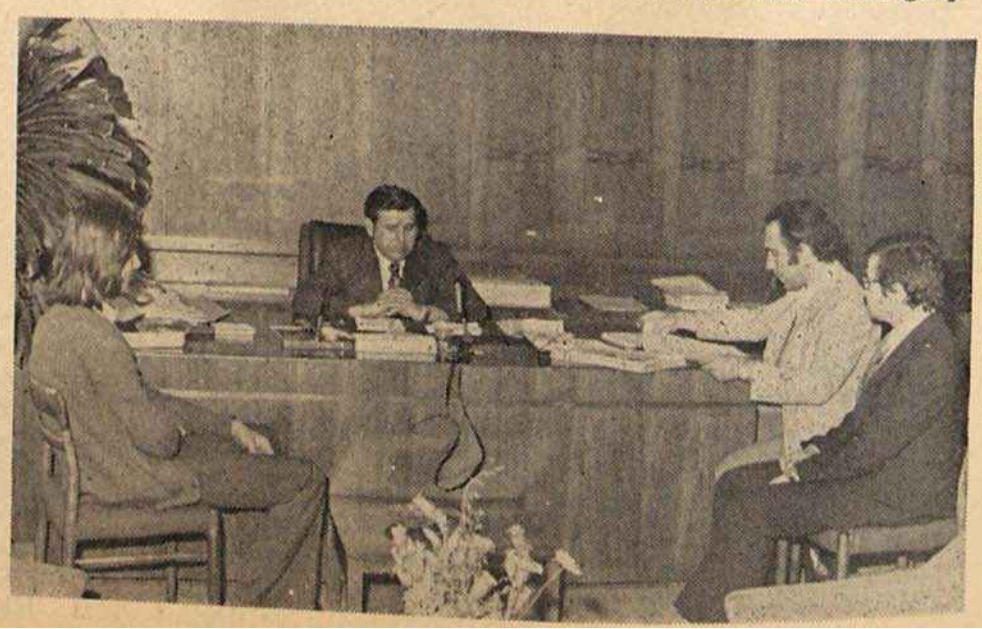

tirdiği izlenimi olabilir. Fakat konuya teknik açıdan, bilimsel açıdan bakıldığında, verdiğim rakamların da gösterdiği gibi aslında bizim yol ağımızı istediğimiz biçimde geliştiremediğimiz ortadadır.

Şu anda 1974 Türkiyesi'nde 1016 kilometre devlet yolundan hiç bir surette geçit yoktur. 1974 Türkiye'sinde 1248 kilometre il yolunda geçit yoktur. 1974 Türkiyesi'nde 1629 kilometre devlet yolu toprak tesviye halinde bulunmaktadır. 1974 Türkiyesi'nde 5509 kilometre il yolu hal ve toprak tesviye durumundadır. Yine 1974 Türkiyesi'nde 12515 kilometre devlet yolumuz stabilize halde bulunmaktadır. Yine 1974 Türkiyesi'nde 15027 kilometre il yolumuz stabilize halde bulunmaktadır. Asfalt ve beton kaplama yollarının uzunluklarını başta vermiştim. Bu rakamlarda gösteriyor ki, karayolları ağı Türkiye'de demiryollarını, denizyollarını gölgeleyecek biçimde hiç bir surette gelişmemiştir.

Hemen de saplama yapayım. Şimdiye kadar stabilize yollarda trafik olmadığı için büyük sorun getirmiyordu. Çünkü günde bir vasıta geçiyordu bir toz bulutu kalkıyordu ve iniyordu. Kimsenin bir itirazı yoktu. Oysa stabilize yollarda bugün trafik yoğunluğu kazanmıştır ve bu stabilize yollar üzerindeki yerleşme yerlerinde yaşayan vatandaşlar 24 saat toz bulutu içinde yaşamak zorunda kalıyorlar. Bu büyük bir kamu baskısı yaratıyor bizim üzerimizde. Ayrıca siyasî çevrelere de intikal etmektedir. Süratli biçimde bu stabilize yolların toz probleminin çözülmesi lâzım, yani bu yolların asfalt hale getirilmesi gerekir. Bu da gösteriyor ki karayolları ağı zannedildiği kadar gelişmemiştir. Halât geçit vermiyen devlet yollarımız, il yollarımız, hâlâ büyük miktarda toprak tesviye yollarımız ve büyük türde de stabilize yollarımız vardır. İki şeritli olarak ağımızı geliştirmeden, ağdaki yollara yeni elemanlar katmadan ve bu ağdaki 34 bin kilometre devlet yolunu, 24 bin 465 kilometre il yolunun üzerinde seyredilebilir asfalt hale getirmek daha uzun yılların emeğini, çok miktarda paranın harcanmasını gerektirecektir. Binaenaleyh demiryollarını gölgeleyecek biçimde bir gelişme bahis konusu değildir.

Yapılan yollar iki şeritli yollardır. Bundan daha altı düşünülemez. Bunun üstü çok şeritli yollardır. Bu çok şeritli yolların bahis konusu olduğu yerlerde demiryolu, denizyolu ile bir kıyaslama yapmanın gereği vardır. Fakat hemen şunu söylüyeyim, demiryolu ile denizyolu işletmeciliği geliştirilemedikçe Türkiye'de, karayoluna olan rağbet artacak biçimde gelişecektir ve bu yolların kapasiteleri yetersiz hale geldiği için biz demiryolu gelişsin, denizyolu gelişsin, diye bekleyecek durumda olmyaacağız. Bu çok şeritli yolların inşaatına başlayacağız. Burda demiryolu ve denizyolunun gelişmesini biz de arzu ediyoruz. Çok vakit yok çok süratli hareket etmeleri gerekecek.

Teknik Güç — Mevcut alt yapılara üst yapı yapılacağını belirttiniz ve bundan sonra ağırlığın buna verileceğini söylediniz. Buna ilâve edebileceğiniz bazı hususlar var mı?

Celâlettin Dursun — Bu izahata ilâve edecek iki husus vardır. Birisi il yollarına ağırlık vermek istiyoruz ileriki senelerde. İl yolları da trafik yoğunluğu kazanmaktadırlar. İl yolları üzerindeki trafik de yoğunlaşmaktadır. İl yolları yapımına, ki bu yollar genellikle topoğrafyası ve jeolojisi yol yapımına uygun olmayan arazilerden geçmektedir, öncelik tanımaktayız. Gelecek yıllarda il yollarına ayıracağımız yatırım fonlarını büyüteceğiz.

Bir de yol yapımına yeni bir finansman boyutu kazandırmak için oto yolları yapmaktayız. Bu yollar paralı yollar olmaktadır. İlâve kapasiteye gerekli olan kesimlerde oto yol sınıfından yollar yapmaktayız. Böylece bu yollardan geçen vasıtalardan para alma olanağı doğmaktadır. Böylece yol yapımının ortak finansmanı sağlanmış olmaktadır.

Teknik Güç — Sayın Dursun şöyle bir yoruma katılır mısınız? Soruda zikredilen endişeler bugün için geçerli değildir. Ancak önümüzdeki beş yılda Türkiye'nin bazı yerlerinde, bazı ana alterlerde trafik daha da yoğunlaşacak ve ilâve kapasite yaratılma zorunluluğu olacaktır. Bu bakımdan önümüzdeki 5 yıl içinde bu şartların düşünülmesi ve ona göre tedbir alınması gereklidir.

C. Dursun — Yüzde 100 katılıyorum. Yalnız hemen bir noktayı belirtmekte yarar görüyorum. Bu kıyaslama ve tartışmanın uzun sürmemesi gerekir. Çünkü konu acil bir konudur. Beş yılın sonunda hangi ulaştırma sektörünün hangi doğrultuda ne yapacağının ve süratli biçimde yapmasının gerektiğinin belirli olması gerektir.

İHALE SORUNLARI

Teknik Güç — Sayın Dursun, bir sorumuzda şöyle. Şimdi karayollarının mevcut teknik personel kapasitesi bilgi birikimi ve makina parkı gözönüne alınırsa, yol proje ve yapım işlerinin ihale edilmesi nasıl olacak. Yani karayolları bazı yolları kendi şartları içinde gerçekleştirebilecek bazı yolları da ihale etmek yolunu tutacak mı? Bunların gerekçeleri nelerdir?

C. Dursun — Karayolları Genel Müdürlüğünün iki tür personeli bulunmaktadır. Bunlardan birinci tür personel işçilerimizdir. İşçilerimiz takriben 40 bin kişi olmaktadır, geçici işçilerimizle beraber. İşçilerimiz gerek eğitim gerek beceri bakımından iftihar edebileceğimiz seviyededirler.

Bu işçilerimizin yanında ikinci grup personelimiz mühendis ve idarî personelden oluşmaktadır. Mühendis yönünden Karayolları Genel Müdürlüğü iyi bir düzeyde bulunmamaktadır şu anda. 1950'den beri yetenekli mühendis, iyi mühendis edinmek hususunda büyük çabaları olmuştur bu teşkilâtın. Fakat personel kanunu uygulaması büyük bir erozyona sebebiyet vermiştir ve Tecrübe kazanmış, yol yapım tekniklerini öğrenmiş, yönetimi öğrenmiş mühendis kadrosu tamamıyla olmasa bile yüzde 50 oranında kaybedilmiştir. Şu anda yeni genç mühendisler almak suretiyle yeni bir kadro yaratmanın çabası içinde bulunuyoruz. Son Kanun Kuvvetindeki Kararnamenin yarattığı imkânlardan da faydalanarak bir yan ödeme kararnamesi hazırlamış ve hükümete sunmuş bulunuyoruz. Bu kararnamenin olumlu biçimde neticelenmesinden sonra, gene ben inanıyorum ki genç bir kadroyu edineceğiz. Bu genç kadroya yol yapım tekniklerini ve yönetim usul'erimizi öğretmek ve onları kendi başına iş yapar hale getirmek gene bir beş yılı alacak inancındayım. Bu beş yıla kadar mühendis açısından çektiğimiz sıkıntının devam edeceği görüşündeyim.

Karayolları Genel Müdürlüğü hizmetleri, proje hizmetleri ve yapım hizmetleri olmaktadır. Yapım hizmetlerini emanet ve ihale olmak suretiyle karma biçimde yürütmektedir. Elimizdeki makina parkı büyük oranda ekonomik ömrünü doldurmuştur. Bu makinaların çalışması esnasında yapılan işletme giderleri ve yedek parça giderleri elde edilen ürünü, üretimi karşılamayacak durumdadır. Bu noktadan hareket ederek 86 milyon dolarlık bir makina parkını yenileme projesi uygulamaktayız. Bu makinaları yeniledikten sonra daha iyi biçimde, daha verimli biçimde emanet işlerimizin süreceği inancındayız.

Ancak elimizdeki mevcut makina parkı ile programladığımız bütün işleri görme olanağımız yoktur. Emanet gücümüzün üstündeki işlerimizi ihale suretiyle yapmaktayız. İhaleye gidişimizin tek bir gerekçesi var o da, kendi emanet gücümüzle yapamadığımız işleri ihaleye vermekteyiz. Makina Parkımızın yenilenmesinden sonra bu emanet kapasitemiz daha çok gelişecek, dolayısıyle ihale edeceğimiz işler bir derece daha azalacaktır. Ama şu anda mevcut farkımızla programladığımız bütün işleri yapmaya imkân yoktur. Büyük oranda da ihalelere gitmek gereği vardır, gidiyoruz.

Proje konusuna gelince Karayolları Genel Müdürlüğü yakın yıllara kadar kendi projelerini kendisi yapma doğrultusunda idi. Elimizdeki ekipman, proje makinaları dünyanın en modern makinalarıdır. Fakat yine personel yetersizliğinden dolayı proje hizmetlerini bir kısım müşavir firmalara yaptırmaktayız. Bu müşavir firmalar da yabancı ve yerli firmalar olmak üzere üç çeşit ihale biçimi uygulanmaktadır. Esas ise, yol projesi yapacak eleman yetiştirmesini sağlamaktır. Bu elemanlar Türkiye'de yetiştikten sonra, bunun Türkiye'de karayolları teşkilâtının içinde veya serbest bürolar olmak suretiyle bizim proje ihtiyaçlarımızın giderecek seviyede olacakları inancındayım.

TEKNİK ELEMAN İTHALİ

Teknik Güç — Sayın Dursun izahatınızdan şöyle bir sorun ortaya çıkıyor. Özellikle proje hizmetlerinde karayollarının şimdiki mevcut koşulları altında yetişmiş teknik elemanın son personel kanunu ile, sizin tabirinizle erozyona uğraması sonucunda yeterli bir teknik kadro yok. Bu bakımdan bazı projeleri önemine göre yabancı, Türk ortaklığı yabancı, veya tamamen Türk firmalarına veriyorsunuz. Şimdi bunun sonucunda şöyle bir sorun çıkıyor. Bilindiği gibi yabancı teknik elemanların Türkiye'ye ithali diye bir sorun var. Bu da umumiyetle kredi anlaşmalarının şartları içinde ortaya çıkıyor. Bu konuda görüsleriniz nelerdir?

C. Dursun — Yabancı teknik elemanların Türkiye'ye ithali konusu kanımca çok yönleri ile tartışılması lâzım gelen bir konudur. Biz konuya şu açıdan bakmaktayız. Bizim sorunlarımızı bize yararlı biçimde ancak Türk mühendisler çözebilir. Ve projeciliğe yeteri kadar önem verilmemiş bu güne kadar. Halbuki yapılan fabrikaların ileri teknolojide olup olmaması izah edilen yolların ülkemije yetiştiremez duruma düştü Karayolları Genel Müdürlüğü. Buna çözüm bulmak için projelerin önemine göre ihaleler yapmaktadır. Çok önemli, çok büyük projeler için ecnebi firmalardan yararlanacak ihaleler yapmaktadır. Önemine göre yabancı yerli ortaklığı ve yerli firmalar olze yararlı olup olmaması açısından projecilik çok önem taşımaktadır. Ve baştaki inancımı tekrarlayım, bu sorunların Türkiye'ye yararlı biçimde, millî çıkarlarımıza uygun biçimde çözümlenebilmesi ancak yerli kadroların oluşturulması ile mümkündür. Ve yerli kadroların oluşturulması için biz çok çaba sarfetmekteyiz. Şöyle ki, genç mühendislerimizin eğitimi için büyük yatırımlarımız vardır. Eğitim merkezimiz vardır. Kurs projemiz vardır. En modern proje cihazlarımız vardır. Hemen bir tanesini söyleyeyim. Bir plotterimiz şu anda Norveçten gelmek üzeredir. Bir grup arkadaşımız eğitim yapmak üzere yurt dışında bulunuyorlar. Bizim varmak istediğimiz nokta bütün projeleri yerli, Türk mühendislerine yaptırmaktır. Ancak bu işte bir kesikliği de kabul edemiyoruz. Yani kadrolarımız yetişinceye kadar işlerimizi durduralım, diyemiyoruz. Kadroları oluşturmaktaki hızımızı, ilmimizi artırmakla beraber bu geçici dönem için, geçiş dönemi için yabancılardan yararlanmanın da gereğine inanıyoruz. Bütün sözleşmelerimizde, yabancılara verdiğimiz bütün işlerde yerli kadroların oluşturulmasını sözleşmelerin önemli hükümleri arasına getirdik. Biz proje yapan mühendise bir ayrıcalık tanıdık. Proje yapan mühendisin diğer mühendislerden daha çok ücret alması öngörülmüştür. Böylece kaliteli, bilgili, becerekli mühendislerin projecilik alanına kayması sağlanmış olacaktır. Ve neticede yabancı uzmanlara ihtiyaç duyulmayacaktır. Yabancı uzmanların kullanılması bizce geçici bir süre için bahis konusudur. Uzun dönemde ülkemize çok yarar getirmeyebilir.

Teknik Güc — Bunun altına bir de etüd ve araştırma safhası giriyor. Bundan önce bir son görülen şeyde etüd işlemindeki etüd ekipleriniz oldukça kâfi ve yeterlidir tahmin ederim. İşler için, bunların da ihale edilmesi şeklinde bir yol tutulacak idi. Örneğin İstanbul - İzmit ekspres yolunun fotogametrik etüdlerinin yapılmasında. Bu etüd işlerinin de ihale edilmesi için düşündükleriniz nelerdir acaba?

C. Dursun — Etüd işleri için mevcut olan kapasitemiz sonuna kadar kullanılmıştır, kullanılmaktadır. Yeni kapasite yaratılması için de bölgelerdeki etüd ekiplerimizi takviye etmiş durumdayzı son günlerde. Ancak yine mevcut kapasitenin üstünde bazı işlerin ihale edilmesi zorunlu olmaktadır. Önümüzlerdeki dönemde etüd işlerini tamamıyle yapmayı planlamaktayız. Kendi ekiplerimizle yapmayı planlamaktayız. Bize göre etüd işlerinin ihale suretiyle yapılması projeye kıyasla oldukça büyük sakıncalar taşımaktadır. Etüd işlerini uzun dönemde kendimiz yapmayı planlamaktayız.

YAN ÖDEMELER

Teknik Güç — Yetişmiş, yetenekli mühendis sağlama yönünden 1 Temmuz 1974'de çıkarılacak yan ödemeler Kararnamesinde ne gibi hususların yer almasını istediniz.

C. Dursun — Bizde mühendisliğin okuldan sonra eğitimi çok çok ağırlık taşımaktadır. Her şeyi bırakıp idareler bu yönde girişimlerde bulunmaları gerekir. Türkiye'de mühendislik eğtiimi yaygınlaşmıştır. Yani sayısal aşamalar sağlanmıştır. Çok sayıda mühendis yetişmektedir. Fakat eğitimin düzeyi zayıflamıştır, kanısındayız. Bu eksikliği gidermek için mühendislerin girdikleri kuru-

26 ADRESE GİDEN TELGRAF

1 Temmuz 1974 tarihinden önce çıkarılması düşünülen Teknik personel ve sağlık hizmetlerini kapsayacak olan yan ödemeler kararnamesinin, Teknik eleman sorunlarını yakından bilen, Devlet Su İşleri, T.C. Karayolları, Maden Tetkik Arama ve Türkiye Elektrik Kurumu gibi yatırımcı ve teknik elemanları yoğun olarak bünyesinde barındıran kuruluşların istek ve tasarılarına kesinlikle dayandırılmasının teknik personelin ekonomik sorunlarına bir çözüm getireceği inancındayız.

Saygılarla bilgilerinize sunarız.

İnşaat Mühendisleri Odası
adına
BAŞKAN
İLKAY İZER

1 — Sayın Bülent Ecevit/Başbakan

2 — Sayın Prof. Dr. Necmettin Erbakan/Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

3 — Sayın Orhan Eyüboğlu/Devlet Bakanı

4 — Sayın İsmail Hakkı Birler/Devlet Bakanı

5 — Sayın Süleyman Arif Emre/Devlet Bakanı

6 — Sayın Şevket Kazan/Adalet Bakanı

7 — Sayın Hasan Işık/Millî Savunma Bakanı

8 — Sayın Oğuzhan Asiltürk/İçişleri Bakanı

9 — Sayın Prof. Dr. Turan Güneş/Dışişleri Bakanı

10 — Sayın Doç. Dr. Deniz Baykal/Maliye Bakanı

11 — Sayın Mustafa Üstündağ/Millî Eğitim Bakanı

12 — Sayın Erol Çevikçe/Bayındırlık Bakanı

13 — Sayın Fehim Adak/Ticaret Bakanı

14 — Sayın Selâhattin Cizrelioğlu/Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

15 — Sayın Memduh Türkmenoğlu/Gümrük ve Tekel Bakanı

16 — Sayın Korkut Özal/Gıda-Tarım ve Hayvancılık Bakanı

17 — Sayın Ferda Güley/Ulaştırma Bakanı

18 — Sayın Önder Sav/Çalışma Bakanı

19 — Sayın Abdülkerim Doğru/Sanayi ve Teknoloji Bakanı

20 — Sayın Cahit Kayra/Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı

21 — Sayın Orhan Birgit/Turizm ve Tanıtma Bakanı

22 — Sayın Ali Topuz/İmar ve İskân Bakanı

23 — Sayın Mustafa Ok/Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanı

24 — Sayın Ahmet Şener/Orman Bakanı

25 — Sayın Muslihittin Yılmaz Mete/Gençlik ve Spor Bakanı

26 — Devlet Personel Dairesi Başkanlığına,

KONU: YAN ÖDEME

BEKLİY

Bir K
Kurulu
Tek
Yan Öden

Ankara — 1 Temmuz 1974 den önce çıkarılacak bir kararname ile saptanacak olan teknik ve sağlık personeline ödenecek yan ödemeler konusunda çalışmalar sürdürülmektedir. Bu konuda, teknik ve sağlık personeli çalıştıran kuruluşların teklifleri Devlet Personel Dairesinde toplanmıştır. Aşağıda, D.S.İ. nin teknik ve sağlık personeline ödenecek iş güçlüğü, iş riski ve eleman teminindeki güçlük zamları ile ilgili teklifini yayınlıyoruz :

DSİ. Genel Müdürlüğü Teknik ve Sağlık personelinden hangi işi yapanlara ve hangi görevde bulunanlara hangi miktarda İş Güçlüğü, İş Riski ve Teminindeki Güçlük zammı verileceği şöyle hesaplanır :

a) Önce aşağıdaki cetvelde görevleri hizalarında belirtilen göstergelere

çalıştığı göreve göre bu cetvelin altın not hanesinde yazılan göstergeler ek lenmek suretiyle, İş Güçlüğü zammı, İş Riski zammı ve Temindeki Güçlük zammı göstergeleri bulunur.

b) Bütçe Kanunlarında Devlet Me

GÖREVİ
Genel Müdür
Genel Müdür Baş Yardımcısı ve Genel Müdür Muavini
Müşavere ve Murakabe Kurul. Bşk.
Başmüşavir
Daire Başkanı
Bölge Müdürü (1)
Daire Başkanı Yardımcısı
Bölge Müdür Yardımcısı (1)
Fen Hey'eti Müdürü (3)
İşletme Müdürü
İşletme Müdür Muavini
Müşavir (1)
Uzman (1) (3)
Taşra Şube Başmühendisi (1)
Başmühendis (1) (2) (3) (5)
Tek. Şef. (1) (2) (3) (4) (5)
Kısım Şefi (1) (2) (3) (4) (5)
Teknik Eleman (1) (2) (3) (4) (5)
(Y. Mühendis, Mühendis, Y. Mimar, Mimar, Jeolog, Jeofizikçi, Hidrobiyolojist, Kimyager, Fizikçi, Kimyacı ve benzeri Fen bilimleri lisansiyerleri, büyük proje ve plânlamalarda çalışan Uzmanlar, Matematikçi, Teknik Hizmetler sınıfında görev alan Erkek Teknik Öğretmen Okulu mezunu elemanlar), Elektron Hesap Makinaları Sistem analizci ve programcıları
Fen Memuru Yüksek Tekniker ve Teknikerler ve mülga 4/10195 Sayılı Kararnameye merbut Yönetmeliğin 2. Maddesinin 2. Fıkrası hükmüne istinaden çalışmakta iken 657 Sayılı Kanun kapsamına giren teknik personel (1) (2) (4) (5)
Yardımcı Teknik Elemanlar (Başressam, Teknik Ressam, Ressam Topoğraf Postabaşı, Topoğraf, Alet Operatörü, Alet Operatör Yardımcısı, Nivocu, Baş Laborant, Laborant, Laborant yardımcısı, İnşaat Formeni, Sürveyan, Başhidrolog, Hidrolog, Hidrolog yardımcısı, Jeofizik Teknisveni, Yeraltısuyu Teknisyeni, İşletme Teknisyeni, Atölye Teknisyeni, Su Dağıtım Teknisyeni, İstimlâk Teknisyeni, Rasat Teknisyeni, Etüd Kontrol Teknisyeni, Araştırma Teknisyeni, Makinist, Atelye Ustası, Meteorolojist, Suların Kirlenmesini Kontrol Teknisyeni, Arazi Kontrol Teknisyeni, Telsiz Operatör ve Teknisyeni, IBM Delgi Operatörleri, Şoförler, Doktorlar Hemşire, Sağlık Memuru,

Endişeler Giderilmeli!

Birinci sayfa manşet haberimizde belirttiğimiz gibi Odamız yönetim kurulu adına Genel Sekreter Enis User arkadaşımız bütün bakanlıklara bir mektup gönderdi. Sözü edilen bu mektubun tam metnini yayınlıyoruz :

Bilindiği gibi, Devlet Memurları Kanunundaki aksaklıkları düzeltmek amacıyla 31 Mayıs 1974 gününde Hükûmetinizce çıkarılan ve kamuoyuna 12 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname adıyla yansıyan «657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 1327 sayılı Kanunla ve Kanun Hükmünde Kararnamelerle Değişik Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, Bazı Maddelerinin Kaldırılmasına ve Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname», kamu kesiminde çalışan teknik personeli başlıca iki noktada beliren somut sorular bakımından endişeye sevketmiştir.

Biribirine sıkı sıkya bağlı olan bu sorular, yukarıda adı geçen 12 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamenin malî hükümlerinin yürürlük tarihinin 1 Mart 1975'e ertelenmiş olması ve Kararnamenin yürürlüğe girmesinden bir gün sonra resmî gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 1974 Malî Yılı Bütçesinin 38 inci maddesiyle, iş güçlüğü, iş riski ve eleman teminindeki güçlük zamlarının 800, 400 ve 1400 lira olarak sınırlandırılmış bulunmasıdır.

Hangi işi yapanlara ve hangi görevde bulunanlara, hangi miktarda iş güçlüğü, iş riski ve teminindeki güçlük zammı verileceğini belirleyecek ve 1 Temmuz 1974'den önce çıkarılması öngörülen Bakanlar Kurulu Kararnamesinin, bu koşullar altında, teknik personelin aldığı ücretlerde önemli bir düşmeye yol açacağı endişesi yaygınlaşmıştır. Ancak, yaptığımız incelemelerde Kararnamenin Geçici 4 üncü Maddesinin bütün bu endişeleri giderecek bir uygulamaya olanak verdiğini saptamış bulunuyoruz.

Şöyle ki; Kararnamenin Geçici 4 üncü Maddesi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa 1327 sayılı Kanunun 71 inci maddesi ile getirilen ek maddenin, 1 Mart 1975 tarihine kadar uygulanmayacağını hükme bağlamıştır. İş güçlüğü, iş riski ve teminindeki güçlük zamlarını 800, 400, 1400 lira olarak sınırlandıran 1974 Malî Yılı Bütçesi Kanununun 38 inci maddesi, uygulaması bir sonraki Malî Yıla ertelenmiş olan bu ek maddeye dayanmaktadır. Bu durumda, Bakanlar Kurulu 1 Temmuz 1974 tarihinde yürürlüğe girmek üzere çıkaracağı kararnamede Bütçe Kanununda getirilen tavan sınırlandırmaları ile bağlı olmak zorunluluğundan kurtulmuş olmaktadır.

Ayrıca; Bütçe Kanununun öngördüğü, «bazı yatırım projelerinde görevlendirilecek teknik personele, bu projelerin devamı süresine münhasır olmak üzere ve görev unvanları, meslek nitelikleri ve adetleri belirtilmek suretiyle 4000 liraya kadar teminindeki güçlük zammı ödenmesine karar verilebilir» yolundaki hükmün gerçekçi fakat geniş bir çerçeve içerisinde yorumlanması görüşündeyiz.

Öte yandan, uygulamada daha gerçekçi bir tutumla temindeki güçlük zammı verilen teknik personele, yaptığı işe göre iş güçlüğü ya da iş riski zammı ödenmesi koonusunda sınırlı davranılmaması gerektiği kanısındayız.

Yukarıda sıralanan olanaklar nedeniyle, teknik elemanlara yaptığı işe ve bulunduğu göreve uygun bir iş güçlüğü, iş riski ve teminindeki güçlük zammı ödeneceği yolundaki umudumuzu şimdilik koruyoruz. Hükûmet üyelerinin, teknik personelin yurt kalkınmasındaki önemine değinen ve gerek maddî, gerekse manevî bakımlardan tatmin edileceklerini belirten açıklamalarının, hazırlığına başlanan Bakanlar Kurulu Kararnamesinde somut bir biçim almasını bekliyoruz.

Saygılarımızla durumu bilgilerinize arz ederiz.

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU ADINA
GENEL SEKRETER
ENİS ÜSER

odamızdan

...YORUZ !

Kamu ...şunun ...lifi

...murları aylıkları için kabul edilen kat sayı ile (a) paragrafında belirtildiği şekilde hesaplanan göstergeler çarpılmak suretiyle ödenecek İş Güçlüğü, İş Riski ve Teminindeki Güçlük zammı miktarları saptanır.

...ne Tablosu

İş Güçlüğü Zammı Esas Göstergesi (Sütün 1)	*İş Riski Zammı Esas Göstergesi (Sütün 2)*	*Teminindeki Güçlük Zammı Esas Göstergesi (Sütün 3)*
200	—	750
190	—	725
180	—	700
180	—	700
180	—	700
180	—	700
170	—	675
170	—	675
160	—	650
160	—	650
150	—	625
150	—	625
140	—	600
140	—	600
130	—	575
120	—	550
110	—	525
100	—	500
75	—	250
100	—	250
75	—	250
75	—	400
75	—	400

KONU: YAN ÖDEME

NOT : (1)

Teknik elemanlara çalıştıkları illere göre verilecek Teminindeki Güçlük Zammı Göstergesi yukarıdaki cetvelde sütun 3 deki esas göstergelere aşağıdaki cetvelde iller karşısındaki göstergeler eklenmek suretiyle bulunur.

İlin Adı	*Teminindeki Güçlük Zammı Ek Göstergesi*
Adıyaman	250
Afyon	150
Ağrı	250
Amasya	150
Artvin	250
Bilecik	150
Bingöl	250
Bitlis	250
Burdur	150
Çanakkale	150
Çankırı	150
Çorum	150
Diyarbakır	150
Elâzığ	150
Erzincan	250
Erzurum	250
Giresun	150
Gümüşhane	250
Hakkâri	250
Hatay	150
Isparta	150
Kars	250
Kastamonu	150
Kırklareli	150
Kırşehir	150
Kütahya	150
Malatya	150
K. Maraş	150
Mardin	250
Muğla	150
Muş	250
Nevşehir	150
Niğde	150
Ordu	150
Rize	150
Sivas	250
Siirt	250
Sinop	150
Tokat	150
Tunceli	250
Urfa	250
Uşak	150
Van	250
Yozgat	150
Zonguldak	150

NOT : (2)

İl merkez ve komşu Belediyeler hudutları dışında çalışıp buralarda ikamet eden (Santiyeler dahil) Teknik Personelin İş Güçlüğü göstergesi, yan ödeme gösterge cetveli sütun 1 deki esas göstergelere 125 ek gösterge eklenmek suretiyle bulunur.

NOT : (3)

Sadece büyük projelerin plânlama ve proje hesap ve çizim faaliyetlerinde bilfiil çalışan teknik personelin Teminindeki Güçlük Zammı göstergesi:

a) Not (1) de belirtilen illerde çalışanlar için önce sütun (3) deki göstergeye iller itibariyle belirtilen ek gösterge eklenecek sonra ayrıca 125 ek gösterge ilâve edilmek suretiyle Temininde Güçlük Zammı göstergesi bulunacaktır.

b) Not (1) de belirtilen illerde ikamet etmiyenler için ise sütun (3) deki göstergeye 125 ek gösterge ilâve edilmek suretiyle bulunacaktır.

NOT : (4)

Günde 24 saat çalışılan şantiyelerde vardiya nöbeti tutan Teknik Personelin İş Güçlüğü Zammı göstergesi, vardiya nöbeti tutulan süreye münhasır olmak üzere yukarıda not 2 de yazılı göstergelere 75 ek gösterge eklenmek suretiyle bulunur.

NOT : (5)

Galeri ve Tünel inşaatlarında çalışan Teknik Personele İş Riski olarak 125 göstergesi uygulanır.

NOT : (6)

Yan ödeme gösterge cetvelinin görev ünvanları hizalarında parantez içinde belirtilen numaralar, o görevler için İş Güçlüğü, İş Riski ve Teminindeki Güçlük Zammı esas göstergelerine eklenecek ek göstergeleri ifade etmektedir.

TEKNİK ELEMANLARDAN TELGRAF YAĞIYOR !..

Çeşitli kamu kuruluşlarımız iş yeri temsilcileri aracılığı ile, temsilcilik olmayan yerlerde bütün teknik elemanlar kendi aralarında birleşerek 1.7.974 tarihine kadar çıkması gereken yan ödeme kararnamesi ile ilgili görüş ve dileklerini yatırımcı bakanlara, Maliye Bakanlığına ve teknik eleman bakanlara ilettiler. Elde edebildiğimiz telgraflardan ikisini aynen yayınlıyoruz:

(Diğer kuruluşlardan bazıları, öğrenebildiğimiz kadarı ile: T.C.K. 1. Bölge, T.C.K. 7. Bölge, Y.S.E. İstanbul İl Md. lüğü, D.S.İ., İller Bankası v.b.)

Sayın Bülent Ecevit
Başbakan

ANKARA

657 sayılı Devlet Memurları Kanununu değiştiren 31.5.1974 tarih ve 12 sayılı kararnamede 1.7.1974'e kadar çıkacağı belirtilen yan ödemelerle ilgili ek kararnamede tüm teknik elemanlar arasında bir ayrım gözetilmemesi ve bu konuda şimdiye kadar mağdur durumda bırakılmış bulunan biz İstanbul Belediyesi Teknik elemanları için diğer Devlet Kurumlarından daha düşük miktarda yan ödemeler saptanmamasını saygı ile arzederiz.

İSTANBUL BELEDİYESİ TEKNİK ELEMANLAR :

Arif Güzelbeyoğlu, Hüseyin Doğan, Metin Göktürk, Cengiz Uykusuz, E. Yenel, B. Ramazanoğlu, İbrahim Gürsoy, H. İbrahim Hamzaoğlu, Cengiz Arkon, Tülay Baycan, Engin Çeçener, Ertan Baygel, Güler Özkul, Emel Erdem, İnci Natal, Acar Kiper, Faruk Büge, Gönül Üstünpınar, Güray Görgün, Enis Bölükbaşı, Hülya Sönmez, Zerrin Alganer, Okay Ergil, Metin Çetiner,

(Devamı 15. sayfada)

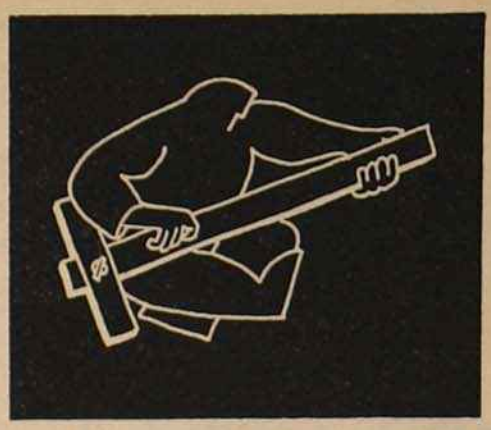

YAN ÖDEMELER YETERLİ OLMALI

(Baştarafı 1. sayfada)

hangi işi yapanlara ve hangi görevde bulunanlara, hangi miktarda yan ödeme verileceği Bakanlar Kurulunca 1 Temmuz 1974 den önce çıkarılacak kararname ile kararlaştırılacaktı.

İş güçlüğü, iş riski ve teminindeki güçlük zamlarını 800, 400 ve 1.400 lira olarak sınırlandıran 1974 Malî Yılı Bütçe Kanunu'nun 38 inci maddesi, uygulaması bir sonraki malî yıla ertelenmiş bulunan bu Ek Madde'ye dayanıyordu. Bu durumda, Bakanlar Kurulu'nun 1 Temmuz 1974 tarihinden önce çıkaracağı kararnamede, Bütçe Kanununda öngörülen tavan sınırlandırmaları ile bağlı olmak zorunluluğu kalkmış oluyordu. Bu görüşü, yatırımcı Bakanlıklara bağlı kurumların önemli bir kısmı da benimsemiş ve bu yönde hazırlıklara girişmişti.

Bakanlara Gönderilen Mektup

Bu konuda, Oda Yönetim Kurulu adına Sekreter Üye Enis Üser, bütün Hükûmet üyelerine birer mektup göndererek dikkat çekti. Üser ayrıca, Bütçe Kanunu'nun öngördüğü, «bazı yatırım projelerinde görevlendirilecek teknik personele, bu projelerin devamı süresine münhasır olmak üzere ve görev unvanları, meslek nitelikleri ve adetleri belirtilmek suretiyle, 4.000 liraya kadar teminindeki güçlük zammı ödenmesine karar verilebilir» yolundaki hükmün geniş bir biçimde uygulanmasını istedi.

Üser'in üzerinde durduğu bir konu da, teminindeki güçlük zammı verilen teknik personele, yaptığı işe göre iş güçlüğü ya da iş risk izammı ödenmesiydi.

Sözleşmeli Personel

Bu arada, kararnamede, zarurî hallere münhasır olmak üzere özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerde ya da kalkınma plânı, yıllık program ve iş programlarında yer alan önemli projelerin hazırlanması, gerçekleştirilmesi, işletilmesi ve işlerliği için şart olan hallerde sözleşmeli personel çalıştırılması olanağı da öngörülmüştü. Sözleşmeli personele ödenecek ücretlerin üst sınırları Bakanlar Kuurlunca kararlaştırılacaktı.

Görüldüğü gibi, 12 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamede kamu kesiminde duyulan teknik personel sıkıntısını giderecek bazı olanaklar bulunmaktadır. Bu olanakların kullanılması Hükûmetin teknik personele verdiği önemi belirleyecektir.

dünyada teknik

BREZİLYA'DA ÇATI ÇÖKMESİ

İKİ MÜHENDİS İÇİN HAPİS CEZASI İSTENİYOR

Üç yıl önce Belo Horizante konferans salonunun inşaat esnasında çökmesini müteakip, Brezilya'da iki yapı mühendisi hakkında, geçenlerde 34 ve 19 ay hapis cezasına hükmedilmiştir. Brazilian Foundatins Co. hesabına çalışan iki mühendisin cezaları tecil edilmiştir.

Yargıç Walter Veado kararı okurken, halen 70 yaşında bulunan ve mühendis olduğu kadar şairliği ile de iyi tanınan Joachim Cardozo'nun, Gameleira Salonunun inşaat hesaplarındaki «affedilemiyecek hatalar»dan sorumlu bulunduğunu söylemiştir. Yardımcısı Ernesto Bettinger hakkında cezanın daha hafif olanına hükmedilmiştir.

Engineering News Record'a göre Cardozo'nun müdafaası onun bir şair ve Brezilya'nın bir çok büyük binasının mühendisi olarak edindiği şöhreti üzerine kurulmuştur. Yargıç demiştir ki: «Mühendisin istisnai yetenekleri üzerinde kimse şüphe etmemektedir. Brezilyalı aydınların saygı duyduğu şair, filozof ve düşünür değildir burada yargılanan, sadece Gamelieria Salonunun hesaplarını, eksperlerin yapının çökmesine sebep olacak kadar önemli hatalar buldukları hesapları yapan mühendistir.»

85×30 m alanındaki betonarme çatı 1971 başlarında, iskele ve kalıp alınırken çökmüş, 67 işçinin ölümüne sebep olmuştu. Çatının dört esas kolon tarafından taşınması gerekmekteydi; fakat daha sonraları bir bilirkisinin raporuna göre,

— Esas kirişlerin teçhizatı yetersizdi,

— İki esas kiriş ile daha küçük tali kirişler arasındaki bağlantı yetersizdi,

— Gerçekte 75 mm oturma yapan zeminin mukavemeti olduğundan fazla tahmin edilmişti,

— Hesaplarda oturma farklarının doğuracağı tesirler nazara alınmamış idi.

(New Civil Enginear 2 Mayıs 1974)

KISA KISA

★ Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Enformasyon Merkezi tarafından yapılan bir çalışmaya göre dünyada trafik kazalarıyla birlikte ölüm ve yaralanmalar da korkunç bir hızla artmaktadır. Bu çalışma sadece 1971 yılında trafik kazalarında 250.000 kişinin öldüğünü ve 7,5 milyon kişinin yaralandığını ortaya koymuştur. Kazaların başlıca nedenleri olarak, yol altyapısındaki bozukluklar, vasıta'da ortaya çıkan arızalar ve sürücü hataları ileri sürülmektedir. Bu etkenler arasında ise, sürücü hatalarının en önemli olduğu belirtilmiştir.

(World Construction)

★ International Finance Corporation (Uluslararası Finansman Kuruluşu). Yugoslavya'nın en büyük ikinci çelik üretim tesisi Zelezarna Jesenice'nin tevsiinin finansmanına katılmayı kararlaştırmış bulunmaktadır. 96 milyon dolara malolacak tevsiin 10 milyon doları IFC tarafından sağlanacaktır.

(World Construction)

FOTO teknik HABER

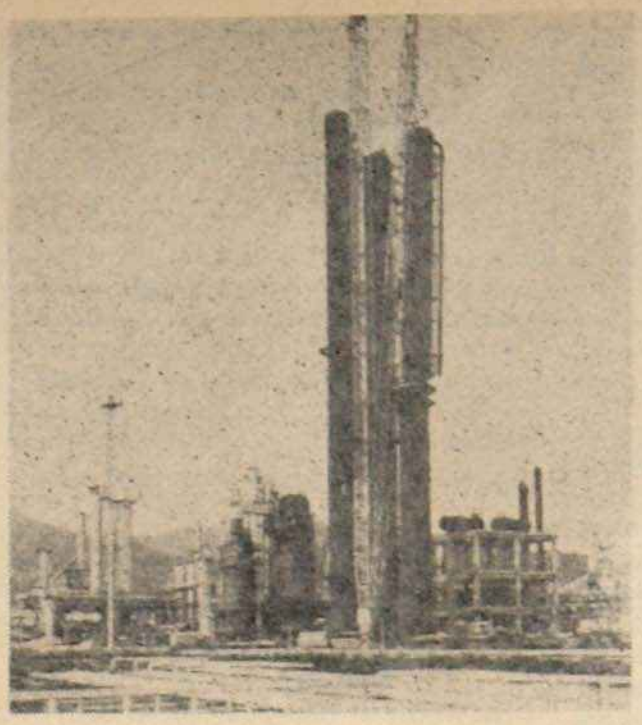

SARDUNYA — Saras Chimica, S.P.A. Firması için, Sardunya'nın Sarroch semtinde inşa edilmekte olan bir Xylene ayırma tesisine ait, etilbenzen sütunu kaldırılarak, yerine kaynaklanmaktadır. Yeni tesisin işleyişle ilgili projeler, Badger Company ve Mitsubishi Gas Chemical Company tarafından müştereken hazırlanmıştır.

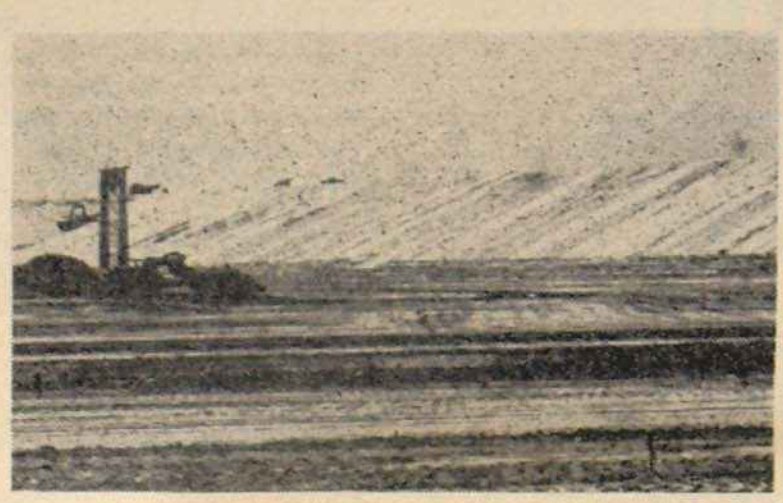

VENEZUELLA — Resimde, dünyanın en büyük sun'i rezervuarlarından birisi gözükmektedir. El Tablazo yakınındaki bu rezervuarın şevleri ve tabanı Hollanda'da Enka Glanzstoff firması tarafından imal edilmiş bulunan su geçirmez membranlarla kaplanmış durumdadır. Yapımı tamamlandığında, rezervuar 3.500.000 M3 su tutacaktır.

PERU — Bu geniş çaplı Fiberglas boru, And dağlarının tepesindeki Cuajone kasabasında faaliyet gösteren portatif bir tesiste imal edilmiştir. Tesis, bakır işleme tesisleri için gerekli boruların kendisi tarafından imal edilmesini daha kolay ve daha ucuz bulan Southern Peru Copper Firmasına ait bulunmaktadır. Kaliforniya'nın Grosh Corp Firması, borunun imali için gerekli teçhizat ve fiberglası sağlamıştır.

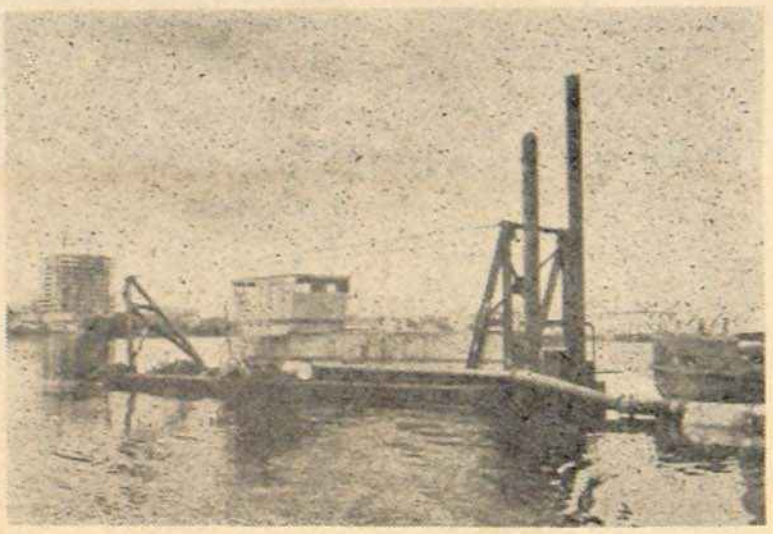

SRİ LANKA — Su altında çalışabilen bir elektrikli kesicisi bulunan bu yeni tip Dixie tarağı Sri Lanka'da ilk olarak kullanılmaktadır. Ekibin pratik eğitimi tamamlandıktan sonra tarak, Colombo'nun 60 km. güneyinde bir balıkçı filosu için, gerekli limanın derinleştirilmesi işlemlerinde kullanılacaktır.

BİRLEŞİK KRALLIK — Bir İngiliz Petrol Şirketinin petrol çıkartma tesislerine ait 1000 ton ağırlığındaki «ayak» bu yılın başlangıcında «Hartlepool» yakınlarında, kıyıdan açıktaki yerine konulmuştur. Şimdiye kadar, İngiltere'de kaldırılmış en ağır yükü oluşturan bu ayağın yerine yerleştirilmesinde iki adet, Amerikan Hoist and Derrick series 509 Revolver kreyni kullanılmıştır.

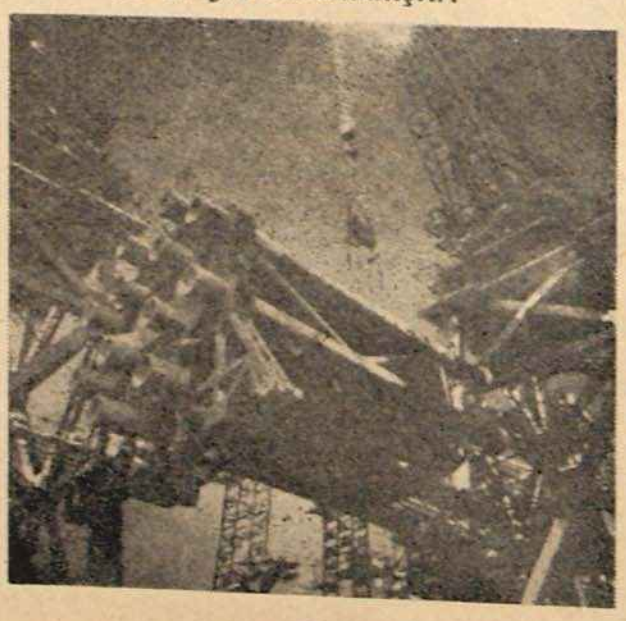

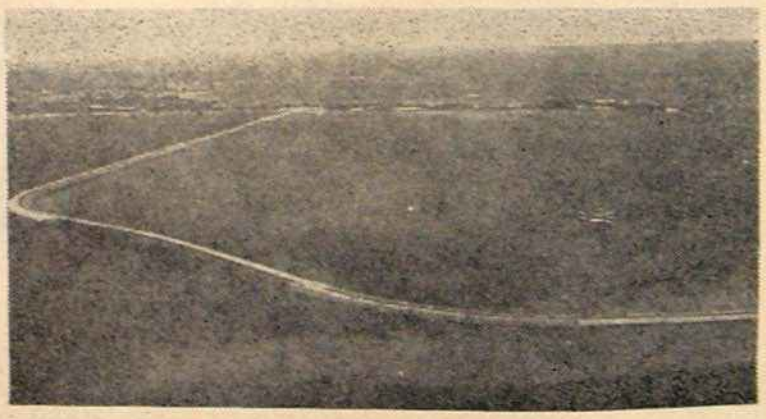

AVUSTURALYA — Resimde görülen 4.8 Km. uzunluğundaki bağlantı, batı Avustralya ile Garden adasını birbirine bağlamaktadır. 4 milyon sterlinden daha pahalıya maloalan bağlantı, Taylor Woodrow Ltd. tarafından inşa edilmiştir. Bağlantıda 608 m uzunluğunda bir betonarme köprü, 300 m. uzunluğunda bir alçak seviye iskelesi ve 3200 m. uzunluğunda bir kaya yol bulunmaktadır.

(World Construction Dergisi'nden)

Konut Politikasının Saptanması İle İlgili Genel Toplantı Yapıldı

Konut sorununa köklü bir çözüm getirebilmek amacıyla izlenmesi gereken politika üzerinde yaygın bir tartışmayı başlatmak üzere T.M.M.O. B.'ne bağlı Elektrik, Harita ve Kadastro, İnşaat, Mimar ve Şehir Plânlama Odalarının ortaklaşa düzenledikleri KONUT POLİTİKASININ SAPTANMASI İLE İLGİLİ GENEL TOPLANTI, İmar İskân ve Köy İşleri Bakanlıkları, Devlet Plânlama Teşkilâtı, Ankara Belediyesi, Sınai Kalkınma Bankası, Sosyal İş Sendikası Ankara Şubesi, Kalfa ve Sürveyanlar Derneği, O.D.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Öğrenci Derneği yetkilileri ile Kontenjan Senatörü Sn. Selâhattin Babüroğlu ve diğer ilgililerin katılmaları ile 12.6.1974 günü saat 14,30 da Mimarlar Odasında yapılmıştır.

sorunlarımız incelemeler araştırmalar

Toplantıyı bir konuşma ile açan Divan Başkanı İrem Acaroğlu;

«Çalışmaların esas amacının, kamu oyunda konu ile ilgili demokratik bir tartışma ortamı yaratılması ve çalışan halk kesimleri yararına öneriler oluşturulması» olduğunu söylemiştir.

Bu konuşmadan sonra Başkanlık Divanının önerdiği gündem tartışmaya açılmış, değişik bir öneri gelmediği için aşağıdaki şekliyle kabul edilmiştir.

1 — Kuruluş veya kişilerin konut sorununa bakış açılarını belirlemeleri,

2 — Ortak çalışmanın amacı, yararı, yönteminin tartışılması.

3 — Kuruluşların konut çalışmalarına hangi ölçüler içinde katılacaklarını açıklamaları.

Daha sonra toplantı gündemi gereğince kuruluş temsilcileri ve kişilere ayrı, ayrı söz verilmiştir.

Konut sorunu çözümünün anayasa gereğince Devlete verilmiş bir görev olduğu halde, çalışanlar kesiminin kendi sınırlı olanakları ile konut ihtiyacını gidermeye çalıştıkları, spekülatörlerin, vurguncuların, aracıların bu kesime ayrılan kaynakları kendi yararlarına kullandıklarını belirten konuşmacılar, özellikle son günlerde iç ve dış tekelci sermayenin konut fonları ve konut üretimine hakim olabilmek için yeni plânlar içinde olduklarına değinmişlerdir.

Gecekondu olgusunun gittikçe artan konut açığı karşısında yaygınlaştığı, alt yapı ve belediye hizmetlerinin götürülmesi çok güç olduğu için devlete daha pahalıya mal olduğu ve millî gelir kaybına sebebiyet verdiği konuşmacılar tarafından açıklanmıştır.

Konuşmacılar ayrıca konut fonlarının tek elde toplanması ve devletin denetiminde düşük gelir gruplarının lehine değerlendirilmesinin ve yurt ölçüsünde imar, plânlarının belirlenmesinin gereksinme korumuna geldiğine değinmişlerdir.

İmar İskân Bakanlığı adına konuşan Bakanlık Başdanışmanı Sn. Erlarını açıklamış, arsa teknoloji ve figin Onaran ortak çalışmanın yararnnsman konusundaki çalışmalara öncelik verilmesini istemiştir.

Çalışmaların yöntemi konusunda söz alan konuşmacılar ilk aşamada bu konudaki istatistik veriler ve bilgilerin toplanmasının gereğini, daha sonra da çalışma yöntemlerinin seçilmesini, ve kapsamı çok geniş olan böyle bir çalışmanın sıhhatli bir şekilde yürümesi için aceleci olunmaması gerektiğini belirtmişlerdir.

Ayrıca toplantıya katılan bütün kuruluş temsilcileri ve kişiler çağrı yapıldığı takdirde olanakları çerçevesinde bundan sonraki çalışmalara katılabileceklerini açıklamışlardır.

TOPLANTIDA BELİREN GÖRÜŞLER

İnşaat Kalfaları Genel Başkanı İsmail Saruhan:

Böyle bir girişim çok yararlı olmuştur. Bu konuda şu ana dek başarılı bir çalışma yapılmamıştır. Sanayileşme ile birlikte yapı sektörü ağırlık kazanmşıtır. Mimar ve Mühendisler dışında konutta çalışanların örgütlerinin etkin olmaması bu kesimin bu konuda ağırlığını hissettirememesine sebep olmuştur.

1 — Gecekondu sorunu :

a) Ön masraf gerektirmez. (Ruhsat, vergi, sigorta arsa bedeli)

b) Bütünü alt yapı ve sıhhî olması için gerekli şartlardan yoksun olduğu gerekçesiyle ucuza mal edilmiş oluyor. Fakat alt yapı ve Belediye hizmetlerinin götürülmesi çok zor olduğu için genelde daha pahalı ve millî gelir kaybına sebep oluyor.

Öneri : Ucuza arsa dağıtım ve tip projelere göre konut inşaatı gecekondu yapımına mani olunmalıdır.

c) Türkiye bir tarım ülkesidir. Şehirlerin alabildiğine düz arazide yayılması tarımın gelişmesi açısından zararlıdır.

d) Araziler optimum faydayı sağlıyacak biçimde parsellenmelidir.

e) Spekülasyona sebep yeni parselasyonların yapılmaması ve mevcut parsellerin de arz-talep kuralına göre fiatların yükselmesidir. Hata ihtiyaca cevap verecek parselasyon yapmayanlardadır.

f) Kat adedi sorunu çözümlenmelidir.

g) Konut kredileri çok azdır. Konut sahibi olmak için yeterli değildir.

h) Konut yapımı

% 89.6 Özel sektör.
% 10.4 Kamu sektör.

Sosyal meskenler çok küçük ve kullanışlı değildir. 100 m² (3 yatak odası + 1 salon) şeklinde düzenlenmesi gerekir. Emlâk Kredi Bankası konutları pahalı olduğu halde kullanışlı değildir.

Bağ-Kur üyesinin yaptığı konuşma:

1 — Gecekonduyu yaratan neden açıkta kalmama istemidir. Gecekondu uygulamasının en kısa zamanda alınacak tedbirlerle önüne geçilmelidir.

2 — İmar plânları belirlenmelidir.

3 — Özel sektör raporda fazla suçlanmıştır. Suçlu sadece özel sektör değil soruna çözüm getiremeyen kamu kuruluşlarıdır.

4 — Konut sorununun çözümlenmesinde karşılaşılacak bir önemli sorun gerekli finansmanın nereden ve nasıl sağlanacağıdır.

5 — Yabancı sermayesiz çözüm elbette daha iyidir, yalnız bu mümkün değildir.

Bir diğer BAĞ-KUR üyesi (Kişisel)

1 — Gecekondunun doğuş nedeni ucuz olması değil, gittikçe büyüyen konut açığına devletin el atmamasıdır.

2 — Sosyal güvenlik kuruluşları konut sorununa daha etkin bir şekilde eğilmelidir.

Metin Çağlar (Sınai Kalkınma Bankası Uzmanı)

Konut sorunu ile ilgili geçmişe ve bugüne ait gerekli istatistik veriler ve bilgiler eksiktir.

Konut sorunu bütün boyutlarıyla araştırıldığı takdirde araştırma sonuçlarının kısa vadede neticelenmesi olanaksızdır. Böyle geniş bir çalışmanın gerçekleşebilmesi için konutu ilgilendiren konularda şimdiye kadar yapılan uygulamalara ait istatistik veriler toplanmalı ve araştırma yöntemleri saptanmalıdır.

Toprak-İskân Genel Müdürlüğü Köysel yerleşme

Konut sorunu salt kentler boyutunda değil, kırsal alanları da içine alan geniş bir boyut içinde incelenmelidir.

Yiğit Gülöksüz (D.P.T.) (Kişisel konuşma)

1 — Sorunun sahibi durumunda olanlar konutsuz kitlelerdir. Sorunun çözümü ancak bu kitlelerin örgütlenmeleri ve kendi sorunlarına çözüm aramaları ile olasılık kazanır. Bu sorunun çözücüsü durumunda olan İmar ve İskân Bakanlığı ve Devlet Plânlama Teşkilâtının sorun sahipleri tarafından zorlanması gerekir.

2 — Yeni hükûmetin bu konuda getirdiği yeni politikalar ve plân konusundaki temel tercihleri belli olmadan bu soruna yaklaşmak mümkün değildir.

3 — Diğer bir açıdan çözüm Türkiye'nin Endüstrileşmesine bağlıdır.

Engin Omacan (Mimarlar Odası İstanbul Şubesi)

Konut sorunu tek başına bir sorun değildir. Aynı zamanda;

1 — Arsa sorunu,

2 — Malzeme ve teknoloji sorunu.

3 — Finansman ve üretimin örgütlenmesi sorunudur.

Bu dönemde konut sorunu özel bir önem kazandığı için güncel hale gelmiştir. Asıl olan çalışanlar yararına üretimin nasıl rasyonelleştirileceği ve örgütleneceğidir.

Ayrıca bu çalışmalar çözüme dönük değil. Çalışanlar kesiminin yararına demokratik bir baskı gücü yaratmaya dönüktür.

Araştırmaların sağlıklı olabilmesi için, sorunla direkt ilişkisi olan kurumlarla, konut sorunu arasındaki ilişkilerin saptanması ve bilgilerin toplanması gerekir.

Sosyal-İş Sendikası Ankara Şubesi

Konut sorununun yersel açıdan 2 bölümde incelenmesi gerekir;

1 — Köy ve (kırsal alan) için konut sorunu,

2 — Kent için konut sorunu.

Bu güne dek Türkiye'de köydeki konut sorununa hiç değinilmemiştir. S.S. Kurumu kredileri gelir seviyeleri yüksek bir azınlığa verilmekte ve işçilerin arzu ettiği yerde konut yapabilmesi engellenmektedir.

Ankara Belediyesi Adına Semih Eryıldız

1 — Mantık içinde bilgi toplanması,

2 — Bunların sınıflandırılması.

3 — Bunlar içinde işe yarayanların seçilerek onlardan yararlanılması.

TÜRKİYE'DE PETROL SORUNU VE YABANCI ŞİRKETLER

ATAŞ RAFİNERİSİNDE ÜRETİMİN DURDURULMASI İLE ORTAYA ÇIKAN ENERJİ SORUNU VE YABANCI ŞİRKETLERİN ÜLKE EKONOMİSİ VE POLİTİKASINDAKİ ETKİNLİĞİ KONUSUNDA TMMOB OLARAK AÇIKLAMA YAPMAYI GÖREV SAYIYORUZ

Bugün ülkemizde ekonomi büyüdükçe, sanayileşme geliştikçe dış kaynaklara bağımlılık aynı oranda artmaktadır. Petrol üretiminde durum aynıdır. Petrol ithali ve yabancı rafineriler genel olarak hammadde ve sermaye ithali bu tür bir olgudur.

Bugün Türkiye'de petrol ürünleri tüketiminin %75'i dışından sağlanmaktadır. Türkiye'de 6326 sayılı Petrol Yasası Amerikalı Maden Mühendisi Thonburg tarafından hazırlanmış «Petrol kaynaklarının devlet eliyle değil özel sektör ve yabancı sermaye yatırımlarıyle kıymetlendirilmesi»ni getirmiştir. TPAO 1956 yılında 7 arama belgesi alırken, yabancı şirketler 75 arama belgesine sahip olmuşlardır.

Yabancı petrol şirketlerinin büyük çoğunluğu paravan ortaklıklardır. Büyük tröstler adına arama yapmaktadırlar. Bu geniş arama olanaklarına karşı üretim düşük tutulmuş fakat yabancılar bu arama ruhsatlarıyle Türkiye'deki petrol rezervlerini saptamışlardır. Böylece dünya petrol piyasasını istenilen düzeyde tutulmasını sağlamışlardır.

Yabancı petrol şirketleri, 1972 yılı sonuna kadar 2 milyar 213 milyon 579 bin 939 lira 55 kuruş sermaye ithal etmişlerdir. Buna karşı şirketlerin toplam kârlarından sadece transfer ettikleri miktar, 1 milyar 175 milyon 297 bin 655 liradır. 1972 yılında transfer edilen tutar da 300 milyon lira civarındadır.

sını ileri sürerlerken yalan söylemektedirler. Aksine zarar değil kâr söz konusudur.

Petrol sorunu bütün olarak bir sermaye ve teknoloji sorunu olmanın ötesindedir. Petrol, tröstlerin ve ABD'nin denetim altında tuttuğu ülkelerin ekonomisini sarsmak ve kendi çıkarlarına ters düşen hükümetleri yıpratmak, devirmek olanağını sağlayan stratejik önemde bir silâhtır. Bugün Türkiye'de linyit ve su kaynaklarından geniş ölçüde enerji üretimi olanaklı iken, üretimi %75 oranında dışa bağlı bir petrol ürünü, sanayide, diğer üretim dallarında ve hizmetler sektöründe kullanılan etkin bir unsur haline kasıtlı olarak getirilmiştir.

BU GERÇEK ORTADAYKEN

Kıta sahanlığı konusunun yarattığı askerî tedbirlerin azamî petrol stoklarını gerektirdiği bir sırada, ATAŞ'ı işleten yabancı petrol şirketlerinin yarattığı bu anlaşmazlıklar petrol törstleri nin ve onların devleti olan ABD'nin dünyada, az gelişmiş ülkelerde ve özellikle Türkiye'de uygulayacağı yeni ekonomik politik stratejinin öngördüğü girişimlerdir.

İTHAL HAM PETROL VARİL MALİYETİ

Yapılan hesaplara göre Ortadoğu petrolünün Basra Körfezi üzerinden taşınması koşuluyle Türkiye'ye maliyeti 8,62 dolar olmaktadır. Bu da göstermektedir ki, 9.80 dolarlık fiyatıyle bile yabancı şirketler varil başına 1,18 dolar kâr etmektedir. Bu nedenle ATAŞ olayında: Yabancı petrol şirketleri zarar ettikleri iddia-

Turizm ve hasat mevsimine girdiğimiz bir dönemde yabancı şirketlerin ATAŞ Rafinerisinde üretimi %65 oranında düşürmeleri Türkiye'de yerli yabancı tekellere karşı gelişmekte olan geniş halk muhalefetinin yarattığı siyasî ortamı kendi çıkarları doğrultusunda değiştirmeyi ve daha büyük ekonomik çıkar sağlamayı amaçlamaktadır.

Hammadde ve sermaye bakımından dışa bağımlılık, ülke ekonomisi ve politikasını istenildiğinde bunalıma sürükleyebilme olanağı ver mesi açısından çözümlenmesi gereken âcil sorunlardan bir tanesidir.

ATAŞ olayı petrol konusunda ulusal bir politikanın uygulama alanına sokulması için bir fırsattır.

Bugün Türkiye'ye petrol yataklarının araştırılması, petrolün çıkarılması, işlenmesi, rafine edilmesi ve dağıtılmas ıkendi kaynaklarımıza dayanılarak yapılabilir.

Devlet ATAŞ Rafinerisi hisselerini defter kıymeti üzerinden satın almalıdır.

Yürürlükteki Petrol Kanunu ilgili maddesi devletleştirme süresini 500 gün kadra uzamasına olanak sağlamaktadır. Bu nedenle devletleştirme süresini kısaltmak amacıyla Petrol Ka nununda gerekli değişiklik yapılmalı, bu amaçla girişime hemen geçilmelidir.»

müdürler kurulu adayları

basından seçmeler

Geçen sayımızda odamız yönetim kurulu üyesi ve Tek-Bank-İş Sendikası Genel Başkanı Fikri Kaya'nın İller Bankası Müdürler Kuruluna aday gösterildiğini duyurmuş ve bütün gücümüzle desteklememiz gerektiğini belirtmiştik. Bu konu ile ilgili önemli bir yazı yayınlandı basında... Aynen alıyoruz:

Sosyal Sigortalar Kurumu Müdürler Kurulu'na bu kurumda çalışanlar bu yıl ilk kez kendi gerçek temsilcilerini seçtiler: Sosyal-İş Genel Başkanı Özcan Kesgeç Müdürler Kuruluna girmeyi seçimle kazandı. Bunun yararlarını daha şimdiden onbinlerce insan görmeye başladı. Bu yakınlarda İller Bankası Müdürler Kuruluna da işçiler adına bir temsilci seçilecek.. 24 haziran günü yapılacak seçime bu kez Tek - Bank-İş Sendikası Genel Başkanı Fikri Kaya aday oldu.

İşçi sınıfının çıkarlarını gözeten önemli örgütler mensupları ve Fikri Kaya'yı tanıyanlar, seçimi bu sendikacının kazanmasını istiyorlar. Fikri Kaya'yı destekleyen örgütleri şöyle sıralamak, işin önemini belirtmeye yardımcı olur;

İnşaat Mühendisleri Odası,

Harita Mühendisleri Odası,

Elektrik Mühendisleri Odası,

Maden Mühendisleri Odası,

Sosyal-İş Sendikası,

Tüd Teknik Elemanlar Derneği.

Ve elbette Tek-Bank-İş Sendikası mensupları da Fikri Kaya'yı tutacaklar, Müdürler Kuruluna göndermeyi başaracak

KEMAL SÜLKER

(D.İ.S.K. Genel Sekreteri)

(17 Haziran tarihli Yeni Ortam'dan)

bilinç düzeyinde olduklarını ispatlayacaklardır.

Fikri Kaya'nın görüşünü şöyle özetlemek olanağı var:

«23 sayılı yasa, işçi sınıfımıza yönetime katılma hakkını vermiş; ancak bu demokratik hak, bugüne değin Türk-İş yönetici kliği ve diğer işveren yanlısı kuruluşların antidemokratik yöntemleri yüzünden hayata geçirilememiş ve gerçek özüne kavuşturulamamıştır. İşçi sınıfımızın dostu olmayan bu kuruluşların, bu yolda verdikleri mücadele sürmekle birlikte, gerçek işçi sendikaları ve demokratik kuruluşlarımızın düzenli ve kararlı mücadelesi ile sis perdeleri aralanmakta, hattâ bazı yerlerde yeni demokratik kaleler (yönetime katılma) bile alınabilmektedir. Örneğin, SSK Müdürler Kurulu üyeliğini DİSK temsilcisi Özcan Kesgeç kazanmıştır.

Fikri Kaya'nın Genel Başkanı olduğu Tek-Bank-İş Sendikasının üst organlarında (örneğin Temsilciler Meclisinde, Genel Yönetim Kurulunda, Genel Yürütme Kurulunda) bulunan işçiler açık politika ilkesini savunduklarını belirtmektedirler. Nedir açık politika?

Tek-Bank-İş yöneticileri bunu şöyle yanıtlıyorlar:

(Devamı Sayfa 15 de)

teknik güç'e

SAYIN İZZETTİN SİLİER İLE BİR GORÜŞME

— Teknik Güç'ün ikinci yılında varmış olduğumuz nokta üzerinde gazetemiz kurucusu olarak ne düşünüyorsunuz?

— Gazetemizin bugün varmış olduğu noktayı hiç bir meslektaşımızın yeterli bulmadığını tahmin ediyorum. Elbetteki üyelerimiz gazeteyi değişik yönlerden eleştirmekte ve ideallerindeki gazetelerden eksiklikler bulmaktadırlar. Ancak Teknik Güç'ün, sadece başlıklara bakıp bir kenara atanlar için dahi, bir ihtiyaç haline gelmiş olduğuna inanıyorum. Bununla şunu söylemek istiyorum: Sanıyorum ki böyle bir gazetenin çıkarılmasının yerinde olduğunda oybirliği oluşmuştur; herkes gazetenin çıkması fikrindedir, ancak muhteva (içerik) üzerinde görüşler değişmektedir. Gazeteyi çıkarmaya başlarken durum tamamen farklı idi. Gazeteye sarfedilen çabanın dergi üzerine yoğunlaştırılması fikri ağır basıyordu. Şimdi görüyoruz ki gazetenin çıkışı dergimizi de olumlu yönde etkilemiştir. Böylece Odaya ulaşan her yazı üyelerimize ulaşabilmekte, bazısı derginin amacına, diğerleri gazeteye uymaktadır.

Gazetemizin sorumluluğunu taşıyan meslektaşlarımızın yakında çok daha ileri noktalara varacaklarına inanıyorum. Üye olarak bizlerin görevi, elden geldiğince yardım etmektir.

— Teknik Güç'ün içeriği konusundaki eleştiriniz nedir?

— Gazetenin içeriği üyelerimizin susuzluklarına cevap vermelidir. Bugüne kadar gazetenin sorumlusu olan bütün arkadaşlar bunu yapabildikleri iddiasında olamamışlardır. Bu noktaya belki zamanla yavaş yavaş varacağız; eğer üyelerimiz yardımcı olurlarsa...

Bence en büyük eksiğimiz haber konusundadır. Gazete sahifelerinin en az yarısı, hiç olmazsa üçte biri orijinal teknik haberden oluşmalıdır; basından aktarılan haberler bu ihtiyacın dışındadır; aksine basın bizden haber aktarmalıdır. Teker teker bütün üyelerimizin bilgi sahasındaki bütün haberleri Teknik Güç kanalıyle önce Odamız topluluğuna, sonra diğer basın aracılığıyle bütün topluma duyurmalıyız. Basın gazetemizin çıkışını bir olay olarak beklemelidir.

Geçen hükümetler zamanında, büyük güçlük, haberlerin Odaya aksetmesinin hoş karşılanmaması idi; biz bir nevi muhalefet organı idik. Şimdi bu anlayışsızlık havasının dağılmış olması gerekir. Geriye haberin peşinde olmayı becermek ve elde edilen haberi değerlendirmek kalmaktadır. Bütün teknik hayatımız, Teknik Güç'tte yaşamalıdır. Bazı örnekler vereyim: İstanbul'da Alibey Barajı kapaklarının açılması ve yüz milyonluk zarardan bahsedilmektedir. Görevini beceren bir Teknik Güç, çıkan ilk sayısında olayın bütün ayrıntılarını açıklayarak vermelidir.

Örneğin bir Elbistan termik santralının ihalesinde karşılaşılan sorunlar ayrıntılarıyle yazılmalıdır. Başka tür örnekler vereyim; Geçtiğimiz günlerde iki değerli ve tanınmış meslektaşımızı kaybettik: Aziz Torun ve Muhittin Toköz. Aziz Torun, Odamız başkanlığını yapmıştır, eski bir müsteşardır. Oda yayın organları böyle bir ölümün özelliğini belirtmeden geçemez; gerçek örgüt olmak yolu buradan geçer. Muhittin Toköz ise kendi kuşağı içinde özel saygı uyandırmıştır, yaptığı çalışmalara güven duyulmuş, kendisi Oda ile ilişkilerinde çok dikkatli olmuştur. Bu ölüm vesile edilerek Muhittin Toköz'ün hayatı boyunca uğraştığı sorunlar bile yeniden gözden geçirilmelidir, inancındayım.

Meslektaşlarımızı bitirdikleri önemli yapılar, yeni başladıkları işler, hatta yaptıkları evlilik dolayısıyle gazetemizde bulmalıyız; **elbetteki bunun ön şartı, üyenin bu haberleri eskimeden Odaya ulaştırmasıdır.**

— Makaleler ve diğer uzun yazıları önemsemiyor musunuz?

— Teknik Güç'ü çıkarmaya başladığımızda seviyeli makaleler, uzun yazılar sağlamakta güçlük çekeceğimiz zannında idik. Hiç de öyle olmadı. Her sayımızda, okunduğu zaman yararlanılacak yazılar yayınlayabildik. Aslan Başar Kafaoğlu gibi bazı değerli kişiler, İnşaat Mühendislerine hitap etmenin özel önemini bilerek sürekli yazdılar. Ancak kabul etmeliyiz ki bu uzun yazıların oranını azaltmak ve ayrıca ara başlıklarla daha çekici olarak takdim etmek ihtiyacındayız.

İnşaat Mühendislerinin memleketimizin kaderinde çok önemli roller oynadığı bir altın dönem yaşıyoruz. Geçenlerde televizyon, ekonomik sorunların tartışması için, oturuma üç inşaat yüksek mühendisi birden çıkardı. Hükümetin, partilerin en önemli kişileri arasında meslektaşlarımız var. Dileriz ki mühendisin bu etkenliği ileride «iyi» vasıflarla hatırlansın. Gazetemiz yönünden bu durum, kütlemize sunulan yazıların seviyeli oluşunun ne kadar gerekli ve mümkün olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Ben gazetemizde bütün fikirlerin rahatça tartışılması görüşündeyim. Artık Türkiye'nin bütün sorunları, meslektaşlarımızın da sorunu haline gelmiştir.

2 YAŞINDAYIZ ★★★★★★

VE BİR TELGRAF

Teknik Güç Yayın Müdürlüğü Halâskârgazi cad. No. 35/1, Harbiye/İstanbul

İkinci yılını başarı ile idrak eden, her geçen gün kararlı ve bilinçli adımlarla yaşamını sürdüren Teknik Güç ve onun fedakâr ailesini kutluyor, ülkemiz ve örgütümüze yaptığı büyük katkıları kıvançla karşılıyoruz.

Saygılarımızla

İnş. Müh. Ödası İzmir Şubesi Yönetim Kurulu adına

Sadettin UÇKUN

Mehmet EROĞLU

ÜÇÜNCÜ YAŞA GİRERKEN

Teknik Güç yayın hayatında iki yaşını tamamlayıp üçüncü yaşına bastığı bugünlerde akla ister istemez, ilk yayın gününden bugüne kadar uzanan bir zaman süresi geliyor. İki yıl insanların bebeklikten çocukluğa geçtikleri bir süre olduğu ibi, üç dört aylık ömürleri düşünüldüğünde, bazı varlıklar için nesillerin gelip geçtiği bir süreyi kapsıyor. Yine iki yıl yıldızlar arası uzaklıkların ışık yılları ile ölçüldüğü çağımızda ihmal edilebilecek kadar kısa bir zaman parçası. Ama bir de gelin, çağımızda, iki yıl ağır hapsi düşünün, sonu geldikçe uzayan, bittikçe bitmeyen iki yılı. Görüldüğü gibi zaman, şiirlerden, şarkılardan («Nasıl da çabucak geçti yıllar»), Einstein'in Relative Teorisine kadar uzanan kavramları, olayları, duyguları kapsıyor ve değişmenin en önemli boyutu olarak görülüyor.

Teknik Güç'ü işte bu yaklaşım ile değerlendirmekte, yarınını bu bütünlük içinde aramakta büyük yarar var. Herkesin merakla beklediği, biraz da köşeye sıkıştırılmışların hıncı ile okunan ve cesaretin, insan haysiyetine saygının, aydın namusluluğunun sadece savaş meydanlarında, mahkemelerde değil, boyutları küçücük olan bir gazetede de gösterilebileceğini ispat eden ilk sayıları düşünün. Hemen sonra insanın görünce okumaktan vazgeçtiği, hiç bir özelliği olmayan, sadece çıksın diye basılan sayılar geliyor. Şimdi Teknik Güç belki de ilk defa olarak belirli bir çizgiyi devamlı izleyerek yayın hayatına kurumsallaşmış olarak devam etmenin objektif şartlarına sahip görünüyor.

Teknik Güç'ün çizgisi nasıl olmalı? Bu soruya kesin, çerçeveleri çizilmiş bir cevap vermek oldukça zor. Zaten asıl sorun çizginin ne olup olmadığı değil, belirlenen çizginin uygulamanın pratiği içinde nasıl sürdürüleceğidir. Yine de Teknik Güç'ün genel havası ve çizgisinin ne olacağı konusunda bazı ufak, ama önemli noktaları işaret etmekte yarar var. İlkönce, geleceğin olgularını, olaylarını dünden başlayarak bugünde aramak, yaşayan, gelişen, değişen bütün organizmalar için olduğu gibi Teknik Güç içinde geçerli bir temel olacaktır. Teknik Güç'ün neden, kimin için çıkarıldığı ve hangi bütünün parçası olduğu sorularına mutlaka gerçekçi, yayın hayatına yansıyacak cevaplar aranmalı ve uygulanmalıdır. Teknik Güç her koşul altında önceki sayılarındaki sorumluluklarını ve dürüstlüğünü sürdürmeli, kısa vadeli, küçük hedeflerden uzak durmalıdır.

Artık, on üç bin üyeye hitap eden bir gazete çıkarabilmiş olmanın mutluluğu ve sorumluluğundan, sürekli neden ve niçin çıktığı bilinen bir gazetenin mutluluğuna ve sorumluluğuna ulaşmalıyız. Arayışlar bitmeli ve Teknik Güç kurumsallaştırılmalıdır.

Teknik Güç iki senedir, zor koşullar altında da olsa, görevini sürdürmüştür. Bu dönemde bence, en önemli görevi Teknik Eleman kitlesini sendikal nitelikte bir örgüte kavuşturma doğrultusunda yapacağı çalışmalar olacaktır. Ayrıca şimdiye kadar yaptığı gibi, Türkiye'deki büyük yatırımlar hakkında belgesel bir çalışma ile kamuoyu oluşturma niteliğini sürdürmeli, bu konuda güçlü ve inandırıcı bir

(Lütfen sayfayı çeviriniz)

13. sayfadan devam)

kaynak, haber yayın organı inteliğine kavuşmalıdır. Bu niteliğe kavuşması da ancak tüm yurtsever arkadaşların Teknik Güç'e sahip çıkıp onu desteklemesi ile mümkündür.

Hilmi YÜNCÜ
6936

İnşaat mühendisleri arasında örgütleşmemize katkıda bulunan ve üyelerle organik bir bağ kurmakta en etkin araçlardan biri olarak kabul edilen TEKNİK GÜÇ'ü ve hazırlanmasında büyük katkıları bulunan arkadaşları tebrik ederim. Bu uğraşılarının daha da etkili bir şekilde devam etmesinin gerektiğine inanmaktayım.

İnşaat mühendislerinin yurt ve meslek sorunları üzerindeki görüş ve önerileri ve kamuoyunu uyarıcı çalışmalarının etkinliği bu ilişkilerin düzenli ve sürekli olmasına bağlıdır, bu ise Teknik Güç'le gerçekleşmektedir ve gerçekleşecektir.

Teknik Güç güncel sorunların üyelere ve kamuoyuna duyurulması, odamızın faaliyetlerinin üyelere açıklanması, üyelerin olaylara bakış açıları yönünden başarılı bir dayanışmayı gerçekleştirmiştir.

Önümüzdeki günlerde tüm üyelerle etkili bir haberleşmenin sağlanmasında bir yayın organı olan Teknik Güç'ün daha da etkili olması ve basın, yayın organlarıyle daha güçlü bir ilişki kurulması yolunda yöneticilerin çabalara girişmeleri gerekmektedir ve bu girişimlerini tüm üyeler olarak desteklememiz gerekmektedir.

Haberleşme olanaklarının demokratik bir anlayışla geliştirilmesi, eğitimi yaygınlaştırma bakımından olduğu gibi, düşünce ve tartışma özgürlüğü için de kamuoyunun serbestçe ve bilgili olarak oluşabilmesi bakımından da zorunludur. Bu da

düşünce ve yayın özgürlüğü önündeki bütün sınırlamaların kaldırılması ile mümkündür. Teknik Güç'ün tüm üyelerin ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde ve yüksek düzeyde yayın yapabilecek duruma erişebilmesi için daha etkin tedbirler alınmalıdır.

İnş. Müh.
Tuncer ERGENEKON
10233

TEKNİK GÜÇ 2 YAŞINDA

ne dediler ?

Teknik Güç'ün bugünkü seviyesini doyurucu görmekteyim.

Meslek ve ülke sorunlarının, meslekî sorumluluk içinde, üyelere yansıtılması görevinin başarı ile yürütüldüğü kanısındayım.

İlgili arkadaşları kutlar, çalışmalarında başarılar dilerim.

7824
Ali AÇAN

(İ.M.O. Yönetim Kurulu üyesi)

Teknik Güç her şeyden önce İ.M.O.'nın Türkiye çapında giriştiği ciddî çalışmasının bir örneğidir.

Ülkemizin koşullarını göz önünde tutacak olursak: Teknik elemanların teknik konularda gösterdikleri uğraşı ve çabalar yanı sıra, madem ki aydın kişilerdir,

diğer konularla da (ekonomik, siyasal v.s.) yakından, duyarlıkla ilgilenmeleri zorunludur.

Teknik Güç bu yönden de iyi bir örnektir.

11044
Murat Savaş AYKAÇ

Teknik Güç hakkındaki görüşlerim:

Genel olarak «Teknik Güç»ün bugünkü durumu memnuniyet vericidir. Bununla beraber:

1 — Aktüel konulara daha çok yer verilmesi,

2 — Karikatürleri mümkün olduğu kadar çoğaltarak «Teknik Güç»e daha sevimli bir şekil verilmesi,

3 — İnşaat mühendisliği konusunda Türkiye'nin mümkün olduğu kadar çok yerinden haber verilmesine çalışılmasının Teknik Güç'ü daha çok okunur hale getireceği kanısındayım.

8318
Sadettin AKCAN

Genel olarak Teknik Güç'ü olumlu buluyorum. Düzenlemedeki son atılımın Teknik Güç'ü daha sıcak ve sevimli kıldığını belirtmek isterim.

Gelecekteki sayılarda geliştirilmesini istediğim konular şunlardır:

a) Türkiye'deki güncel ve genel konuları içeren (kendi dalımız dışında) çalışmaların artırılması,

b) Kesif yazı ile dolu olan kısımların karikatür çalışmaları ve resimlerle daha sıcak ve yormayan bir hale getirilmesi.

11222
Önder KÜÇÜKKARAGÖZ

Teknik Güç özellikle son sayılarda gerçek bir toplumsallık kazanması çok iyi bir aşama. Bir yönüyle gayet olumlu ve bilinçli bir çalışma yapıldığı su götürmez bir gerçek, ancak teknik haberlerin oranının biraz daha artırılması gerekiyor kanısındayım.

10309
Feridun SUNGUR

Elimize geçmesi dairedeki üyeler yoluyle oluyor. Nisandan beri içeriğindeki gelişme iyi. Toplumsal sorunlara daha fazla ağırlık vermesi beni sevindiriyor. Yurdun çeşitli yerlerindeki meslektaşlarımızla daha yakın ilişkilerin kurulması, Oda içi dayanışma kadar, TEKNİK GÜÇ'ün sağlıklı haber vermesi ve gücünün artması açısından yararlıdır. Ayrıca

benzeri teknik dergiler ve yayın organlarıyle (TÜTED, Mimarlık Haberleri) ilişki kurulmasında geniş yarar vardır.

10934
Mehmet ÖNER

Meslektaşlarımıza memleket ve mesleğimiz gereklerini olumlu bir değerlendir-

me ile veren Teknik Güç'ten ancak bu başarısının devamını isteyebilirim.

5799
Alp ACAR

ORTAK MESLEKÎ DENETİM

(Baştarafı 1. sayfada)

mayan, dindarca bir tevekkül içinde boynunu büken inşaatçının Ortak Belge Düzeninin sağladığı sıhhatli ilişkilere karşı çıkması bizleri düşündürmelidir.

Dişçiye itimat etmeyip berbere diş çektiren, doktora güvenmeyip kocakarı ilâçlarıyle dermanını arayan bilinçsiz tavır inşaat sektörümüzün geniş bir kesiminde ağırlığını duyurmaktadır. Projesi yapılmadan bitirilmiş binalar, sadece iskân almak için yapılan projeler, birkaç açıkgözün büyük aracı kârları sağlayarak kurdukları iş takibi büroları, kahve kapılarında yüz liraya imza etmek için bekleyen talihsiz insanlar bu tavrın belirlediği zeminde yeşermiş ve yaşama olanağı bulmuştur.

Ortak Belge Düzeni teknik eleman odalarının inşaat sektörünü tutarlı bir işlerlik kazandırma yolunda attıkları ilk adımdı. Bu adımla yukarıda çizdiğimiz tablo bir ölçüde daha eli yüzü düzgün bir şekle dönüştürüldü, iki yıla yakın bir zaman süren bu uygulamanın aksaklıklarını düzeltmek ve daha radikal bir adım atmak noktasına gelmiş bulunuyoruz. Yapı üretimine ilişkin hizmetleri yapan dört teknik eleman odası (İnşaat Müh. Od, Mimarlar Od, Elektrik Müh. Od. Makine Müh. Od.) «ORTAK MESLEKÎ DENETİM UYGULAMASI» adı altında daha ileri ve daha kapsamlı bir çalışmaya girmiş bulunmaktadır. Yukarıda belirttiğimiz yeni atılımlar bu çalışma ile sanıyoruz ki sağlam bir temele oturacak ve inşaat sektörümüzün bir kesiminde süren bilinçsiz tavır geniş ölçüde tasfiye edilecektir. Unutmamak gerekir ki bütün bu niyetlerin gerçekleşmesi üyelerimizin şimdiye dek sürdürdükleri bilinçli dayanışma ile olanak kazanabilir. Bu arada teknik elemanlarımızı birlik ve beraberlik konusunda yeni bir sınav bekliyor. Bu sınavdan da başarı ile çıkılacağından hiç kimsenin kuşkusu olmamalıdır.

Eternit

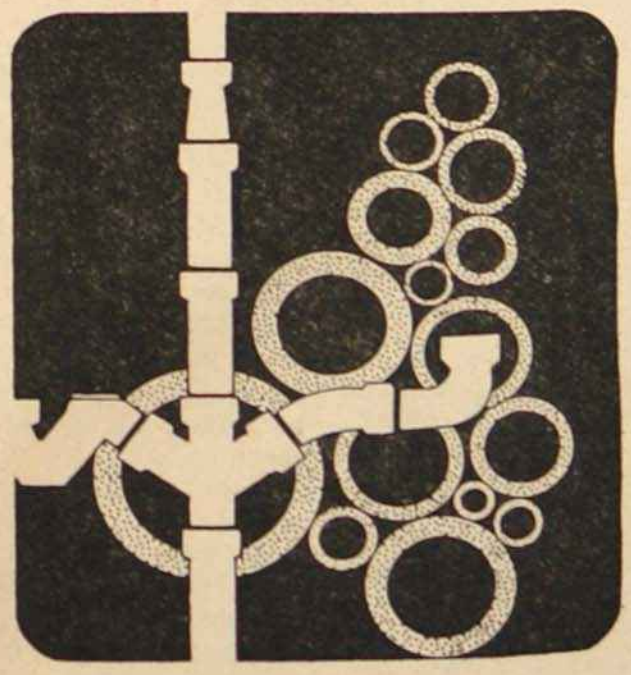

— Basınçlı Boruları ∅ 50 - 1200 mm
— Pis Su Boruları
— Kanalizasyon Boruları

ETERNİT SANAYİ A. Ş.
Valikonağı Cad. No. 10
Harbiye - İstanbul Tel. : 46 41 28

Fab. ETERNİT FABRİKASI
Karamürsel - Kocaeli
Tel. : 108 - 109

Teknik Elemanlardan Telgraf Yağıyor

(Baştarafı 9. sayfada)

Murat Angınbaş, Tevfik Tekin Akpınar, Altan Alyüz, Murat Yakupoğlu, Kemal Peker, Teoman Seyhun İ. İ. İsmail, Fahir Aysu, Zerrin Demirel, Nursel Üstün, Zekâi Dede, Fuat Saruhan, Muammer Nargileci, Rana Akman, Cahit Hanyaloğlu, Adil İpekergil, Yılmaz Demet, Namık Orçun, Füruzan Engin, Alev Tezgören, Yaprak Karlıdağ, Yurdanur Baran, Nazmiye Ezine, Tülin Çetiner, Yılmaz Belet, Hüseyin Pala, Aydın Girgin, Aykut Soyucengil, Vahittin Tarhan, Aydın Sağlar, Belkıs Akbay, Aslan Karaali, Cemal Özyazıcı, Yıldırım Elova, Semiramis Tuncer, Seyfettin Başoğlu, Argun Ogan, Engin Önbayraktar, Tülay Emir, Selma Ender, Nezihe Tibet, Bedia Acar, İbrahim Koşar, Gürkan Taner, Sühendan Poda, Duygu Tarkan, Ayten Yargan, Abdullah Velioğlu, Kemal Akçay, Hilâl Şanda, Şükriye Güzel, Şükrü Sönmez, Yaşar Reis, Fevzi Karabulut, Müfit İlyas Uslu, Alev Sönmez, Esin Odabaşı, Kenan Baycan, H. Dalyan, Faruk Akçebe, İlhan Ulumeriç, Necmettin Akbulut, V. Bora Mengen, Ruşen Taşer, Canan Özcan, Ayten Kuban, Betigül Çadırcıoğlu, Noyan Berkol, Sabri Uzunoğlu, Tarık Elburz, Mehmet Aydın, Aykut Engin, Muhittin Y. Bilgin, Güntürk Tezel, Sadettin Çakınay, Ali Kaya, Metin Özçaltapa, Vecihi Olut, Göksel Çavuşoğlu, A. Sedat Çetin, Ayhan Kılıçaslan, Ayhan Kabadayı, İhsan Kırıklı, Zeki Türkay, Erol Sarı, Aynur Aksoy, Nuran Aksoy, Aydın Koral, Çetin Aksoy, Muzaffer Özer, Kayhan Kendirli, Nevzat Haner, Güngör Pars, Recep Karabulut, Cengiz Öz, Tüli Türksoy, Sırrı Bayraktar, Ender Özüyaman, Erdoğan Şahinbaşkan, Refet Mantaş.

TELGRAF

Geçim sıkıntısı içine itilen ve manen çökertilmiş bulunan teknik personel ile devletçe öngörülen yatırımların gerçekleştirilmesinin müm kün olamayacağı inancındayız. 1 Tem muz 1974 tarihine kadar çıkarılması öngörülen yan ödemelerle ilgili kararnamede köklü tedbirlerin getirilmesini arzederiz.

YSE 1. Bölge Müdürlüğü teknik elemanları:

Kemal Kurt, Fikri Çelme, Tarhan Özgökmen, Adnan Şahiner, Ümit Yücel, Mete Toksöz, Rüveyla Taşdemiroğlu, Ömer Balkan, Sıtkı Çimen, Necdet Öcalır Ahmet Sayın, Eyüp Yanar, Rahmi Çoban, Refik Yalçın, Mennan Ertin, Hüseyin Akdağ, Tansel Vardır, Osman Bodur, Sait Okur, Şanver İnceören, Muzaffer Turan, Metin Önuçak, Mehmet Görkey, Zuhal Mirap, Ömer Yıldırım, Nurten Yazıcı, Bülent Erkan, Erdinç Ersarı, Kaya Gürsu, Ali Yüzbir, Cahit Özde-

Karayolları Genel Müdürü Celâlettin Dursun ile bir konuşma

(Baştarafı 7'de)

luşlarda eğitimlerini tamamlamaları gerekir. Bu çok ağırlık taşımaktadır. Gelecek yılların başarılı olması çok büyük oranda buna bağlıdır. Bu hususta Karayolları Genel Müdürlüğü çok ciddi şeyler düşünmektedir. Aldığımız mühendisi asgari iki yıl yetiştirmek suretiyle sorunları çözebilecek düzeye getirmeyi planlamaktayız. Bu hususta diğer kuruluşların, mühendislik odalarının, inşaat mühendisleri odasının da girişimleri olması gerekir düşüncesindeyim. Yan ödeme kararnamesini biz bir kat sayıya bağlı olarak hazırlamış durumdayız. Bundan şu amacı güttük, bu kat sayı üzerinde hükûmet seviyesinde müzakere olsun. Ve katsayıyı kabul etmek suretiyle kararname yürürlüğe girsin, yani kararnamenin bizzatihi kendisi içindeki yapılan düzenlemeler bozulmasın diye düşündük. Bizim hazırladığımız teklifte katsayı 3 olarak alınırsa genç bir mühendisimize durumuna göre 6 bin lira 7 bin lira yan ödeme istemiş olmaktayız, yaptığı işin önemine göre. Projeci ise bir zam alıyor şantiyede ise bir zam alıyor ve genel bir ifade ile 6 bin 7 bin yan ödeme istemiş oluyoruz mühendislerimize.

Teknik Güç — Proje yapan mühendislere daha fazla yan ödeme verileceğini söylüyorsunuz. Bu durumda şimdiki orana göre mi, yoksa diğer görevlerdeki mühendislere göre mi proje mühendisine daha fazla yan ödeme verilmesi öngörülüyor.

C. Dursun — Şimdi, idarî görevleri bir tarafa bırakırsak biz mühendisleri iki grupta topladık. Birinci grup mühendisler bürolarda, lâboratuvarlarda, ofislerde çalışan mühendisler, ikinci grup mühendisler şantiyelerde, kontrolluklarda, arazide çalışan mühendisler. Bürolarda çalışan mühendisler için bir P faktörü getirdik. P faktörü proje faktörüdür. Proje faktörü, projede çalışan kişiye Bakanın oluru ile ikibin liraya kadar bir yan ödeme verme olanağını sağlıyor. Yani, projede çalışan bir mühendis için aynı sınıftaki mühendislere kıyasla ikibin liralık bir fazla yan ödeme alma imkânını teklif etmiş oluyoruz. İkinci grup mühendis arazide çalışan mühendis grubu idi. Bu arazide çalışan mühendis grubunun bir M faktörü var. M faktörü mahrumiyet faktörünü ifade ediyor. Mahrumiyet derecesine göre arazide çalışan mühendis de bir teminindeki güçlük farkı alıyor. Bu durumda bazan arazideki mühendis fazla alıyor. Bazan projedeki mühendis fazla alıyor. Eski kararnamede arazide çalışan mühendis her zaman fazla alıyordu. Yeni kararnamede bir mühendis çok fazla mahrumiyeti olan bir yerde çalışması halinde projeciyi geçebiliyor. Ancak genellikle projeci önde gidiyor.

TEKNİK GÜÇ

15 GÜNDE BİR ÇIKAR

SAHİBİ: İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Adına:

ERTUĞRUL TIĞLAY

YAZI İŞLERİ MD. METE AKALIN

Teknik Sekreter: ERHAN GÖMÜÇ

ADRES: Halaskârgazi Cad. No: 35, Kat: 1
Harbiye/İSTANBUL Tel: 48 36 42 / 47 96 57

Dizgi, Baskı: DİZERKONCA MATBAASI Tel: 27 79 86

FİYATI: 1 TL. (Bütün üyelere parasız gönderilir)

Basılış tarihi: 26.6.1974

Müdürler Kurulu Adayları

(Baştarafı 12'de)

«Açık politika, yığınların politikası. dır. Tek-Bank İş temsilcisi seçilirse iki temel amacı gerçekleştirecektir:

1 — Temsilcimiz yönetime katılacağı işletme çarkının nasıl, niçin döndüğünü, kimler için ve kimlerin değirmenine su taşıdığını öğrenip değerlendirecek, kit. lerere ve emekçi halka yararlı bir politikanın izlenmesini gerçekleştirmeye çalışacaktır.

2 — Seçilmek için «her vasıtayı meşru» saymıyacağız. İşçi sınıfımızın ekonomik ve politik çıkarlarıyla, demokratlaşma hareketimizin birlikte başarıya ulaşması. na çalışacak, açık politika ilkesi doğrultusunda olup bitenleri genel çizgilerle kamuoyuna iletmede yarar göreceğiz ve İller Bankasının gerçek amacının doğrultusunda işlemesi yanlısı kalacağız.»

İller Bankası Müdürler Kuruluna aday olan Fikri Kaya:

«Yönetime katılmayı, işçi sınıfımızın verdiği örgütlü mücadelenin yönetim mekanizmasına kadar uzatılması şeklinde anlıyoruz» diyor.

Umarız ki 24 haziran günü İller Bankasının oy vericileri, kimi Müdürler Kuruluna seçmek gerektiğinin bilincinde. dirler ve kendilerinin öz çıkarlarının savunucusu Fikri Kaya'nın kişiliğine güveneceklerdir.

Proje Bürolarına DUYURU

Odamız «Mühendislik Bürolarının Proje Yönünden Tescili Yönetmeliği» T.M.M.O.B. İnşaat Mühendisleri Odasına kayıtlı üyelerin inşaat mühendisliği konularında serbest proje yapmak üzere kurdukları veya kuracakları mühendislik bürolarının Odamıza tescil edilmelerini zorunlu kılmıştır.

Şimdiye kadar tescilini yaptırmamış büroların bu gereği yerine getirmek üzere Odamızdan tescil formu istemeleri en geç bir ay içersinde bu formları doldurarak Odamıza iade etmeleri, tescilini yenilemeyen büroların da belirtilen müddet içerisinde tescillerini yenilemeleri önemle rica olunur.

YÖNETİM KURULU

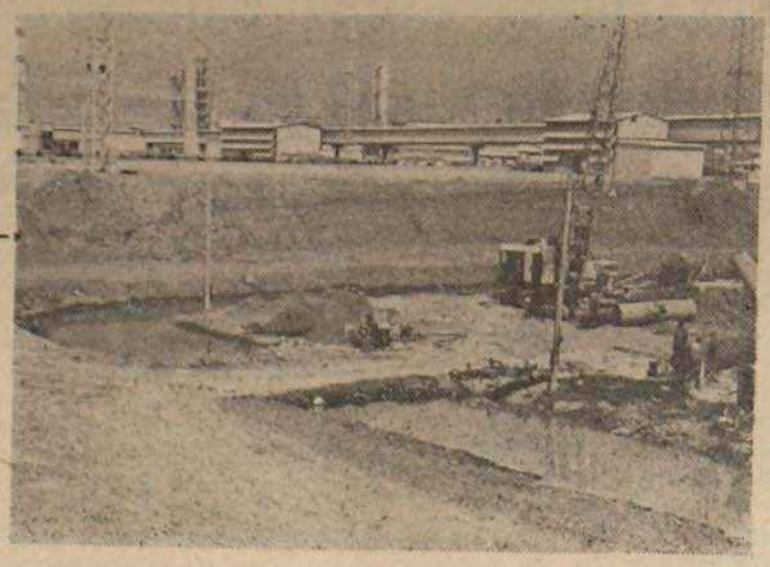

İSKENDERUN DEMİR-ÇELİK FABRİKALARI DOSYASI

★ DÖRT BİR YANDAN YOLSUZLUK FIŞKIRIYOR...
★ DİRENEN YURTSEVER TEKNİK ELEMANLARIN İŞLERİNE SON VERİLİYOR...
★ OLAYLAR BAŞBAKAN ECEVİT'E DUYURULDU...

Ankara - İskenderun Demir ve Çelik Fabrikalarında yönetimi ellerinde tutan çıkarcı çevrelerin sözcüleri, bütün pervasızlıklarıyla yolsuz işlemlerini sürdürmektedirler. Bu yolsuz işlemler karşısında direnen yurtsever teknik elemanların işlerine, hiçbir gerekçe gösterilmeden, Müessese Müdürü Galip Çalık ve Yardımcısı Rüçhan Göksel'in imzasıyla bir tebligat yapılmakta ve sözleşmelerinin yenilenmediği bildirilmektedir.

Durum Başbakan Bülent Ecevit'e duyurulmuş ve istediği belgeler kendisine ulaştırılmıştır. Bu, hikâyenin bugünkü durumu, ama biz başına dönelim.

SEÇİM TELAŞI

İşdemir yöneticileri, 14 Ekim seçimlerinden hemen sonra bir süre paniğe kapılmışlardır. Proje Başmühenisi Burhanettin Ergül tarafından başlatılan yolsuz işlerde, alt kademedeki yurtsever mühendis ve mimarlara sorumluluk yüklenmeleri için baskıya girişmişlerdir.

Yolsuz işlerin başında hafriyat işleri gelmektedir. Hafriyat, inşaat kalemlerinin en kârlısıdır. İsdemir yöneticileri proje harici hafriyatlar yaratarak müteahhitlere büyük kârlar sağlamışlardır. Şöyleki, hafriyat sahasından çıkan toprak malzemesi depoya gitmektedir. Dolgu işlerinde kullanılmak üzere depodan alınan malzeme için «röpriz» verilmesi gerekirken; buna, hafriyatmış gibi ödeme yapılmaktadır. Zira, hafriyat ücreti röpriz ücretinin ortalama 5-6 katıdır. *Kuvvet Santralları* Başmühendisliği yanındaki depo bunun örneğidir.

DİRENEN MÜHENDİSLER

Yöneticilerin böyle bir baskısıyla karşılaşan yurtsever mühendis ve mimarlar boyun eğmemişlerdir. Bilgileri dışında başlatılan ve gereği gibi yapılamaması olanağı bulunan işlerin devamını yürütemeyeceklerini açıklamışlardır.

Yurtsever mühendisler bununla kalmamışlar, ayrıca, yapılan yolsuz işler hakkında görüşlerini İsdemir yöneticilerine iletmişlerdir. Örneğin, İnşaat Proje Şefi Uğur Köken, Proje Başmühendisi Burhanettin Ergül'e gönderdiği 22 Mayıs 1974 günlü bir yazıyla, Proje Şefliğinin görüşleri dikkate alınmadan hazırlanan programın yetersiz olduğuna işaret etmiş ve Proje Şefliğine görüşlerinin sorulması ile Şefliğin, görüşlerine tamamen karşı programlara ortak edilmesinin mümkün olmadığını bildirmiştir.

ERCÜMENT SEVGEN FIRMASI

Kontrol mühendisi Selâhattin Murt ise, Ercüment Sevgen firmasının yükümlülüğü altında bulunan 333 nolu Pompa Binası inşaatında, Plan Proje Grubunun Foraj kazıklarının, Konglomeraya uç reaksiyonunu almak için en az 50 cm. girmesinin şart olduğunu bildirmesine karşılık, müteahhit firmanın yapım zorunluğu dolayısıyla statikçe konglomeraya girmesinin gereksiz olduğunu iddia ettiğine ve kazık uçlarının konglomera üst yüzünde bırakıldığına işaret etmiştir.

Bir başka proje şartı da müteahhit firma tarafından uyutulmuştur. Foraj kılıf borusu çekildikten sonra, akıcı zemin kazık bünyesindeki armatür ve agreganın içine rahatlıkla nüfuz etmekte ve çeperlerde bir kil tabakası yaratmaktadır. Buna karşılık enjeksiyon 2.5 atmosfer basınçla yapılmaktadır. Selâhattin Murt, bu basıncın çok düşük olduğunu belirtmiştir. Bunun çeperlerdeki kil tabakasını temizlemek, yıkamak değil, agrega arasında bulunan zemin yığıntılarını uzaklaştırmak için dahi yetersiz olduğunu hatırlatmıştır.

Bunun dışında, agrega kazık kesitine yerleştirildikten sonra da zemin yüzeyine yakın kısımlarda çökmeler görüldüğünü bildiren Selâhattin Murt, zeminin alt tabakalarında oluşan çökmelerin, akmaların gittikçe büyümesi sonucunda daha sağlam üst tabakalara da sirayet ettiğine dikkat çekmiştir. Bu arada armatürlerde eğilmeler meydana geleceğine işaret eden Selâhattin Murt, enjeksiyonun bu eğilmeleri ne derece takip edebileceğini sormuştur.

Selâhattin Murt, foraj kesitinde kullanılan agreranın granülometrik olmadığını, malzemenin tavenan çakıl olmasının düşük basınçta enjeksiyonun daha kolay tatbik edilmesine yaradığını da belirtmiştir. Firma yetkililerinin ise, bu agreganın istenilen beton için yeterli olduğunu iddia ettiğini bildirmiştir.

Tasdikli kazık betonarme hesaplarında 100 cm. kesitli foraj kazığın, fretaj kesiti 90 cm. olarak düşünüldüğü halde, firmanın bu değeri 80 cm. olarak yaptığını belirten Selâhattin Murt, «bu ortam ve koşullarda betonun B. 16 olması ya da garantilenmesi söz konusu olamaz» demiştir. Selâhattin Murt ayrıca, tekniğin zorunlu kıldığı Çelik Palplan sisteminin dışında, firmanın yürüttüğü sistemin maddî azrara yol açabileceğini de hatırlatmıştır.

FİYAT YOLSUZLUKLARI

Ercüment Sevgen firması, sözleşmede fiyatı bulunmadığı gerekçesiyle, foraj kazık inşaat işine ait birim fiyatı 1.150.— TL/mt. olarak saplamak istemiştir. Selâhattin Murt, bu oyuna karşı direnmiştir. Kuvvet Santralı Başmühendisliğine yazdığı 6.4.1974 günlü yazıyla, %65 foraj kazığın fiyatının sözleşme B.F. 43 de, %85 foraj kazığın fiyatının da özel şartname madde 24 de belirtildiğine işaret etmiştir. Bu koşullar altında, projede düşünülen % 100 lük foraj kazığın, firma tarafından % 90 olarak imal edildiğini de dikkate alarak, yeni fiyatın 1.150.— TL/mt. değil, 622.50 TL/mt. olması gerektiğini hesaplamıştır.

YOLSUZLUKLARA GÖZ YUMULUYOR

Bütün bu uyarılara rağmen, İsdemir yöneticileri müteahhit firmanın yolsuzluklarına göz yummuş ve büyük zararlara sebep olmuştur. Ercüment Sevgen firması, Denizden Su Alma Tesisinde de yapılmasına imkân görülmeyen açık şevli hafriyat işlemine girişmiş, ancak yurtsever mühendislerin dikkate alınmayan uyarıları haklı çıkmış ve hafredilen zemin sonradan doldurulmuştur. Tekrardan kazılma işleminin 3 milyon liraya malolacağı hesaplanmıştır.

Öte yandan, adı geçen firma bu işte de foraj kazık betonarme projelerinde istenilen şartları yerine getirmemiştir. Yükümlülüğündeki projeler için 27 milyon olarak saptanan keşif bedeli 60 milyona ulaşmıştır. İsdemir yöneticileri bu oyunlara bile bile ve yurtsever mühendislerin uyarılarına rağmen göz yummuşlardır.

ÇÖZÜM YOLU YOK

Proje Şefliğinin iradesi dışında ve yetkili mühendislerin gıyabında sürdürülen bu yolsuz işlemler, İsdemir'deki çalışmaları çıkmaza sokmuştur. İnşaat Proje Şefi Uğur Köken İsdemir yöneticilerini uyarmış, ancak bir netice alamamıştır. Uğur Köken bu çıkmaza çözüm bulabilmek için, mevcut inşaat ve zemin durumunun ehliyetli uzmanlara incelettirilmesini istemiştir.

Uğur Köken'in, Ercüment Sevgen firmasının 333 nolu üniteye ait, yetersiz zemin etüdlerine dayanan ve proje şefliğinin bilgisi dışında verilen hafriyat projesinin uygulamasında başarısız olunması nedeniyle Müessese Müdürü Galip Çalık tarafından önerilip müteahhit Ercüment Sevgen tarafından hazırlanan fore kazık palplanlı ikinci hafriyat projesinin, maliyet artışına yol açacağı için uygun olmadığı yolundaki uyarısı da sonuçsuz kalmıştır. Proje Başmühensini imzalaması için bir muhtırayla zorlamıştır. Uğur Köken, yapımını uygun görmediği ve boş yere aşırı masraf, emek ve zaman kaybına yol açacak olan bu projenin başarılı olması için zorunlu şartları belirtmiştir.

Buna rağmen, müteahhit firma eksik hafriyat projesi ile inşaatı sürdürmüştür. Proje Başmühendisi Burhanettin Ergül, proje şefliğinin görüşlerinin aksine, eksik projeleri imza ederek onaylamıştır.

Devletin milyonları bu oyunlarla heder edilirken direnen, yurt çıkarlarını korumak isteyen inşaat proje şefi İnşaat Yüksek Mühendisi Uğur Köken ile Kontrol Mühendisi İnşaat Yüksek Mühendisi *Selâhattin Murt*, biribiri ardından işten çıkarılmışlardır.

OYUNLAR DEVAM EDİYOR

İsdemir'de yöneticiler oyunlarını hâlâ sürdürmektedirler. İhalelere istedikleri müteahhitleri davet etmekte, perde gerisinde davet edilen firmalarla anlaşılmakta ve sıra ile istenilen müteahhitlere iş verilmekte olduğu söylentileri yaygınlaşmıştır. Tasfiye işlerinden sonra yapılan ihalelerin aynı müteahhitlere verilmekte olması bunu doğrulamaktadır. Şöyle ki, müteahhit firmaların çoğu birim fiyatlarının düşük olduğu gerekçesiyle tasfiyeye gitmişlerdir. İsdemir yöneticileri, bu firmalara yine işleri onlara verecekleri vaadinde bulunmuşlardır. Böylece, tasfiyeden sonra anlaşmalı olarak ihaleye çağrılan firmalar istedikleri yüksek fiyatlarla eski işlerini almışlardır.

Öte yandan, İsdemir yöneticileri 14 Ekim seçimlerinin etkisinden kurtulduktan sonra, programlı bir biçimde «Çukurova Bölgesi»nden (Erzin, Osmaniye, Kadirli, Kozan, Dörtyol, Payas) sağcı ve komando olarak tanınan kimseleri işe almışlardır. Bunun sonucunda, sosyal demokrat sendika da tasfiye edilmiştir.

Devlet sırtından sağa sola ulufe dağıtan ve yurt çıkarlarını hiçe sayan İsdemir yöneticilerine bütün bu yolsuz işlemlerinin hesabı bir an önce sorulmalıdır.